

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA PRIE
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL R. Š. 2014-06-27 SKUNDO**

2014 m. rugsėjo 1 d. Nr. S-173 (7-127/2014)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie
Lietuvos Respublikos Vyriausybės,
susidedanti iš:

komisijos pirmininko
komisijos narių

Stepono Vytauto Jurnos
Lauros Milašiūtės
Rasos Stravinskaitės – pranešėja
Editos Veršelienės
Jūratei Dalmantaitei

sekretoriaujant

dalyvaujant mokesčių mokėtojo atstovei

advokato padėjėjai Dovilei
Regelskytei

mokesčių administratoriaus atstovams nedalyvaujant

2014 m. rugpjūčio 5 d. posėdyje išnagrinėjusi R. Š. (toliau – Pareiškėjas) 2014-06-27 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija, centrinis mokesčių administratorius) 2014-05-30 sprendimo Nr. 68-103, n u s t a t ė:

Inspekcija 2014-05-30 sprendimu Nr. 68-103 patvirtino Šiaulių apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – Šiaulių AVMI) 2014-02-25 sprendimą Nr. FR0682-79, kuriuo Pareiškėjui nurodyta į biudžetą sumokėti 46068 Lt gyventojų pajamų mokestį (toliau – GPM), 19601 Lt GPM delspinigius, 4607 Lt GPM baudą, 2422 Lt privalomojo sveikatos draudimo įmokas (toliau – PSD įmokos), 1015 Lt PSD įmokų delspinigius, 242 Lt PSD įmokų baudą.

Sprendime nurodyta, kad Šiaulių AVMI, vadovaudamasi Inspekcijos 2013-05-31 sprendimu Nr. 68-95, pakartotinai patikrino Pareiškėjo 2006-01-01 – 2011-12-31 laikotarpio GPM ir 2009-01-01 – 2009-12-31 laikotarpio PSD įmokų apskaičiavimo bei sumokėjimo teisingumą ir 2014-01-10 patikrinimo aktu Nr. 35-45 nustatė, kad tikrintu laikotarpiu Pareiškėjo ir jo sutuoktinės A. Š. patirtos išlaidos 2006 metais viršijo pajamas 55183 Lt, 2007 metais – 22478 Lt, 2008 metais – 56622 Lt, 2009 metais – 80734 Lt, 2010 metais – 55460 Lt; 2011 metais – 247942 Lt, iš viso – 518451 Lt. Šiaulių AVMI konstatavo, jog Pareiškėjas išlaidoms, t. y. nekilnojamojo turto įsigijimui, pragyvenimui, paskolų grąžinimui bei paskolų suteikimui, gyvenamojo namo statybai panaudojo iš nenustatytų šaltinių gautas pajamas, kurios nebuvo apmokestintos Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka, todėl vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo (Žin., 2004, Nr. 63-2243, toliau – MAĮ) 70 str. 1 dalies, Valstybinės mokesčių inspekcijos viršininko 2004-05-24 įsakymu Nr. VA-103 „Dėl mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų taisyklių (toliau – Taisyklės) 4 punkto nuostatomis ir pritaikiusi išlaidų metodą, konstatavo, kad minėtu laikotarpiu Pareiškėjo išlaidos 259225 Lt (518451/2) viršijo jo gautas pajamas, ir pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą apskaičiavo Pareiškėjo 259225 Lt GPM bazę. Taip pat Šiaulių AVMI, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (Žin., 2002, Nr. 73-3085, toliau – GPMĮ) 2, 3, 6, 27 straipsnių ir 1996-05-21 Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 (toliau – SDĮ) 17 straipsnio nuostatomis,

apskaičiavo 46068 Lt GPM ir 2422 Lt PSD įmokas. Be to, Šiaulių AVMI 2014-02-25 sprendimu Nr. FR0682-79, vadovaudamasi GPMĮ 36 str., SDĮ 19 str. ir MAĮ 96 str. 1 dalies 2 punkto nuostatomis, už nesavalaikį GPM ir PSD įmokų mokėjimą, Pareiškėjui apskaičiavo 19601 Lt GPM delspinigius ir 1015 Lt PSD įmokų delspinigius, bei vadovaudamasi MAĮ 139 str., skyrė minimalią 10 proc. dydžio 4607 Lt GPM baudą bei 242 Lt PSD įmokų baudą.

Šiaulių AVMI Kauno apygardos teismo 2012-06-22 raštu Nr. 1-32-175/2012 buvo informuota, kad Pareiškėjui šiame teisme yra iškeltos dvi baudžiamosios bylos: pirmoje byloje pagal 2012-03-15 priimtą nuosprendį Pareiškėjas nuteistas pagal Baudžiamojo kodekso 199 str. 1 dalį (kontrabandos gabenimas), jam paskirta 25480 Lt bauda (ši nuosprendį 2013-05-10 nutartimi Lietuvos apeliacinis teismas paliko nepakeistą); antroje byloje pagal 2012-11-19 priimtą nuosprendį Pareiškėjas pagal Baudžiamojo kodekso 199 str. 1 dalį nuteistas 5 m. laisvės atėmimo bausme (ši nuosprendį Lietuvos apeliacinis teismas 2013-12-30 nuosprendžiu pakeitė ir skyrė Pareiškėjui 4 m. laisvės atėmimo bausmę). Šiaulių AVMI, pagal įvertinimą apskaičiuodama Pareiškėjo GPM bazę, naudojosi Taisyklių 29 punkte nustatytais informacijos šaltiniais: surinkta informacija iš komercinių bankų apie Pareiškėjo ir jo sutuoktinės A. Š. gautas pajamas ir patirtas išlaidas, Inspekcijos informacinės duomenų bazės duomenimis (apie registruotus sandorius, gautas pajamas, turimą VĮ „Registru centras“ informaciją apie Pareiškėjo ir jo sutuoktinės vardu registruotą nekilnojamą turtą, VĮ „Regitra“ informaciją apie turimas transporto priemones), operatyvių patikrinimų metu surinkta informacija apie fizinių asmenų su Pareiškėju vykdytus sandorius (suteikiant ir gaunant paskolas), bei kita patikrinimo metu surinkta informacija.

Mokesčių administratorius, vadovaudamasis Taisyklių 7 punktu, 14-17 punktais, bei Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktika (2011-02-04 nutartis adm. byloje Nr. A⁴³⁸-201/2011; adm. byloje Nr. A⁸-693/2007, A⁴⁴²-206/2009, A⁵⁵⁶-1073/2010), padarė išvadą, kad savo kontrolės veiksmų atlikimo metu turi teisę naudotis ir vertinti atitinkamą įrodomąją medžiagą, susijusią su ankstesniais mokesčiais laikotarpiais, kiek tai susiję su tikrinamojo laikotarpio mokesčių prievolių teisingu apskaičiavimu.

Sprendime nurodyta, kad vietos mokesčių administratorius patikrinimo metu ištyrė, ar Pareiškėjas ir jo sutuoktinė A. Š. tikrinamojo laikotarpio pradžiai (2006-01-01) neturėjo GPMĮ nustatyta tvarka apmokestintų lėšų, kuriomis Pareiškėjas ir jo sutuoktinė galėtų pagrįsti tikrinamuoju laikotarpiu patirtas asmenines išlaidas ir nustatė, kad SODRA duomenų bazėje informacijos apie Pareiškėjo darbo santykius nuo 1995-12-25 iki 2006-08-07 nėra, nors Pareiškėjas žodžiu paaiškino, kad jis dirbo – remontavo mašinas ir kitus darbus, tačiau mokesčių administratorius duomenų, kad tuo laikotarpiu Pareiškėjas būtų įsigijęs verslo liudijimą neturi, taip pat Pareiškėjas nepateikė jokių objektyvių įrodymų ar kitokių duomenų, pagrindžiančių gautas pajamas Pareiškėjo nurodytu būdu. Pagal S. J. įmonės pateiktas deklaracijas (forma FR0573A) A. Š. tik už 2005 metus buvo išmokėtas 3400 Lt darbo užmokestis, neatskaičius mokesčių, todėl mokesčių administratorius konstatavo, kad 2005 metų pabaigai Pareiškėjo šeima neturėjo piniginių lėšų likučio.

Inspekcija pabrėžė, jog patikrinimo metu nustatyta, kad Pareiškėjo šeima 2006-2011 metų laikotarpiu disponavo kitomis, iš mokesčio patikrinimo metu nenustatyty šaltinių gautomis pajamomis, kurių nedeklaravo ir nuo kurių nesumokėjo GPM ir PSD įmokų:

- 2006 metais šeimos išlaidos viršijo pajamas 55183 Lt. Minėto laikotarpio nustatytos pajamos sudarė 7887 Lt (su darbo santykiais susijusios pajamos, išmokos iš Sodros), patirtos išlaidos sudarė 63070 Lt (GPM, įmokos Sodrai, nekilnojamojo turto įsigijimas, vartojimo išlaidos).

- 2007 metais šeimos išlaidos viršijo pajamas 22478 Lt. Minėto laikotarpio nustatytos pajamos sudarė 5164 Lt (su darbo santykiais susijusios pajamos, išmokos iš darbo biržos, atkurtos santaupos, pajamos iš antstolio), patirtos išlaidos – 27642 Lt (GPM, vartojimo išlaidos bei pervedimai antstoliui).

- 2008 metais šeimos išlaidos viršijo pajamas 56622 Lt. Minėto laikotarpio nustatytos pajamos sudarė 45128 Lt (su darbo santykiais susijusios pajamos, išmokos iš Sodros, fizinių asmenų pervedimai į A. Š. sąskaitas), patirtos išlaidos – 101751 Lt (GPM, įmokos Sodrai, nekilnojamojo turto ir statybinių medžiagų įsigijimas, vartojimo išlaidos).

- 2009 metais šeimos išlaidos viršijo pajamas 80734 Lt. Minėto laikotarpio nustatytos pajamos sudarė 42903 Lt (su darbo santykiais susijusios pajamos, išmokos iš Sodros, fizinių asmenų pervedimai į A. Š. sąskaitas), patirtos išlaidos – 123637 Lt (GPM, įmokos Sodrai, už stovyklą, pervedimai fiziniams asmenims, prekių ir prabangos prekių įsigijimas, statybinių medžiagų įsigijimas, vartojimo išlaidos).

- 2010 metais šeimos išlaidos viršijo pajamas 55459 Lt. Minėto laikotarpio nustatytos pajamos sudarė 14936 Lt (su darbo santykiais susijusios pajamos, išmokos iš Sodros, fizinių asmenų pervedimai į A. Š. sąskaitas), patirtos išlaidos – 70395 Lt (GPM, įmokos Sodrai, pervedimai fiziniams asmenims, prekių ir statybinių medžiagų įsigijimas, vartojimo išlaidos).

- 2011 metais šeimos išlaidos viršijo pajamas 247942 Lt. Minėto laikotarpio nustatytos pajamos sudarė 21578 Lt (su darbo santykiais susijusios pajamos, išmokos iš Sodros, fizinių asmenų pervedimai į mokesčių mokėtojų sąskaitas), patirtos išlaidos – 269519 Lt (GPM, įmokos Sodrai, už stovyklą, pervedimai fiziniams asmenims, prekių ir statybinių medžiagų įsigijimas, komisiniai, automobilio įsigijimas, vartojimo išlaidos).

Inspekcija pažymėjo, kad patikrinimo metu Pareiškėjas ir jo sutuoktinė Šiaulių AVMI nepateikė duomenų apie šeimos pragyvenimui patirtas išlaidas, todėl vartojimo išlaidos apskaičiuotos vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento skelbiama informacija apie vidutines vartojimo išlaidas vienam namų ūkio nariui per mėnesį. Centriniam mokesčių administratoriui mokesčių mokėtojai tokių duomenų taip pat nepateikė, o apsiribojo tik nepagrįstų paaiškinimų, kontrargumentų išdėstymu, todėl vadovaujantis Taisyklių 16 punktu ir atsižvelgiant į tai, kad nėra pateikta duomenų apie patirtas Pareiškėjo šeimos vartojimo išlaidas, Inspekcija padarė išvadą, kad pagrįstai vietos mokesčių administratorius minėtas išlaidas nustatė pagal statistinius duomenis.

Dėl Pareiškėjo skundo argumentų, kad nekilnojamąjį turtą – butą, (duomenys neskelbtini) ir sklypą, (duomenys neskelbtini) – įsigijo Pareiškėjo mama, todėl patikrinimo metu neteisingai vadovautasi MAĮ 69 str. 1 dalimi ir netinkamai įvertintas sudarytų sandorių turinys, forma ir šalių valia, centrinis mokesčių administratorius nurodė, jog LVAT ne kartą yra konstatavęs, kad siekiant konkrečiai situacijai taikyti MAĮ 69 str. 1 dalies nuostatas, būtina nustatyti, jog mokesčių mokėtojas, sudarydamas atitinkamus sandorius ar vykdydamas tam tikras ūkines operacijas, siekė vienintelio tikslo – gauti mokestinę naudą. Kai objektyviai nustatoma, kad atitinkamas sandoris (ūkinė operacija) turėjo kitus, ekonomiškai arba kitaip pagrįstus tikslus, nurodyta norma negali būti taikoma net ir tuo atveju, kai mokesčio mokėtojas turėjo iš šio sandorio (ūkinės operacijos) atitinkamą mokestinę naudą (2008-02-20 sprendimas adm. byloje Nr. A⁵⁵⁶-250/2008; 2007-07-17 nutartis adm. byloje Nr. A¹¹-719/2007).

Inspekcija pažymėjo, kad patikrinimo metu nustatyta, jog nekilnojamojo turto registro duomenimis Pareiškėjo ir sutuoktinės A. Š. vardu registruoto nekilnojamojo turto nėra; Pareiškėjo motinos L. Š. vardu įregistruoti trys nekilnojamojo turto objektai: 1994 metais įsigytas butas (duomenys neskelbtini); 2006-10-02 įsigytas trijų kambarių butas (duomenys neskelbtini) už 40000 Lt, 2010-12-14 parduotas seseriai V. O. už 70000 Lt; 2008-03-15 įsigytas žemės sklypas (duomenys neskelbtini) už 49500 Lt, kuriame 2008-08-11 išduotas statybos leidimas Nr. GN-78. Pareiškėjas patikrinimo metu pateikė statybinių medžiagų įsigijimo dokumentus, pagal kuriuos galima spręsti apie pradėtą namo statybą.

Anot Inspekcijos, 2011-06-17 buvo atliktas L. Š. mokestinis tyrimas, tikslu nustatyti mokesčių mokėtojos finansines galimybes įsigyti nekilnojamąjį turtą, jo metu nustatyta, kad L. Š. neturėjo finansinių galimybių įsigyti minėtą nekilnojamąjį turtą bei lėšų namo statybai, nes IMIS_SODRA duomenų bazės duomenimis ji nedirba nuo 1997-05-08, o jos invalidumo pašalpos užteko tik pragyvenimo išlaidoms padengti. Patikrinimo metu nustatyta, kad 2006-10-02 įsigytas trijų kambarių butas (duomenys neskelbtini) už 40000 Lt L. Š. 2010-12-14 parduotas seseriai V. O. už 70000 Lt po atlikto (2010-11-30) Pareiškėjo veiklos operatyvaus patikrinimo.

Nurodyta, kad V. O. deklaruota gyvenamoji vieta yra (duomenys neskelbtini). Mokesčių administratorius, tikslu nustatyti, kas gyvena minėtais adresais, atliko kontrolės veiksmus ir, apklausęs kaimynus (tikrinimo metu gyventojų namuose nebuvo), nustatė, jog adresu (duomenys neskelbtini) gyvena V. O. , o adresu (duomenys neskelbtini) gyvena jauna šeima. V. O. 2011-08-31 pateiktame paaiškinime nurodė, kad butą įsigijo iš savo sesers L. Š. ir, kad sumokėjo 40000 Lt, o 30000 Lt dar liko skolinga, nors buto pirkimo pardavimo sutartyje L. Š. pasirašė, kad gavo visą 70000 Lt sumą. Be to, V. O. paaiškino, kad nuo sausio mėnesio šiame bute gyvena sesers sūnus R. Š. su šeima. Sutuoktinė su vaikais šiame bute deklaruoja gyvenamąją vietą nuo 2008 m. liepos mėnesio. Pareiškėjas 2010-11-30 Operatyvios kontrolės skyriui rašytiniame paaiškinime nurodė gyvenantis adresu (duomenys neskelbtini). Pagal IMIS_SODRA duomenų bazės informaciją ir trečiųjų asmenų Inspekcijai pateiktus duomenis nustatyta, kad V. O. neturėjo finansinių galimybių sutaupyti pakankamai lėšų minėto buto pirkimui.

Iš patikrinimo metu nustatytų faktinių aplinkybių Inspekcija padarė išvadą, kad motinos L. Š. vardu sudaryti nekilnojamojo turto – buto (duomenys neskelbtini) bei žemės sklypo (duomenys

neskelbtini) – pirkimo ir pardavimo sandoriai yra formalūs, jais siekta nuslėpti nekilnojamojo turto įsigijimui ir statybai panaudotas Pareiškėjo mokesčių įstatymų nustatyta tvarka neapmokestintas pajamas, todėl pagrįstai, vadovaujantis MAĮ 69 str. 1 dalies nuostatomis, pripažinta, kad tikrasis nekilnojamojo turto įgijėjas yra Pareiškėjas, kuris patyrė su minėto turto įsigijimu ir statyba susijusias išlaidas.

Sprendime pažymėta, kad Pareiškėjas, siekdamas pagrįsti namo statybos išlaidas, pateikė tris paskolos sutartis su giminystės ryšiais susijusiais asmenimis: B. Š. (sutuoktinės sesers vyras), Ž. O. (pusseserė) ir R. U. (pusbroliu); be to, pateikė 2013-01-25 L. M. paaiškinimo kopiją; 2013-02-16 V. G. patvirtinimo dėl automobilio SEAT LEON įsigijimo aplinkybių kopiją; 2011-03-08 paskolos sutarties tarp A. Š. ir S. B. kopiją; 2011-05-07 paskolos sutarties tarp A. Š. ir L. M. kopiją; 2011-05-20 paskolos sutarties tarp A. Š. ir Ž. O. kopiją; 2011-10-29 paskolos sutarties tarp A. Š. ir A. K. kopiją; 2011-01-12 paprastojo neprotestuotino vekselio surašyto tarp A. Š. ir M. S. kopiją ir 2011-04-02 paprastojo vekselio surašyto tarp A. Š. ir N. L. kopiją.

Inspekcija sprendime rėmėsi LVAT praktika dėl įrodymų vertinimo analogiškos kategorijos bylose (kuomet, remiantis įvairiais civiliniais sandoriais, įrodinėjamas (grindžiamas) mokesčių mokėtojo gautų pajamų realumas) (2007-03-15 nutartis adm. byloje Nr. A¹⁷-301/2007, adm. byla Nr. A⁴³⁸-201/2011, 2013-04-15 sprendimas adm. byloje Nr. A⁶⁰²-27/2013).

Dėl paskolos su B. Š. Pažymėta, kad byloje yra pateikta Pareiškėjo ir B. Š. 2008-07-10 ranka surašyta paskolos sutartis, pagal kurią B. Š. suteikė 40000 Lt paskolą be palūkanų iki 2013-07-10, paskolos gražinimo garantijos nenumatytos. Tikslu nustatyti, ar B. Š. turėjo finansines galimybes 2008-07-10 Pareiškėjui suteikti 40000 Lt paskolą, buvo atliktas operatyvus patikrinimas (2012-04-04 operatyvaus patikrinimo ataskaita Nr. AB14-87), jo metu surinkta informacija, kad iki 2008-07-10 B. Š. iš kredito įstaigų buvo gavęs 3 paskolas: (duomenys neskelbtini) kredito unija 2006-12-01 pagal sutartį Nr. 06-00118 suteikė paskolą 22500 EUR (77688 Lt) būsto remontui, 2007-08-01 pagal sutartį Nr. 07-00073 suteikė paskolą 56000 Lt būsto remontui bei S3 bankas 2008-04-29 paskolos sutartimi Nr. 0250818070262-13 suteikė paskolą 101620,12 EUR (350000 Lt) būsto remontui. Klaipėdos AVMI operatyvaus patikrinimo metu įvertino iš S3 banko gautos paskolos panaudojimą ir nustatė, kad laikotarpiu nuo 2008-05-15 iki 2008-06-30 iš gautos tikslinės banko paskolos B. Š. 30000 Lt išsiėmė grynais, 50000 Lt padėjo kaip indėlį, 140175 Lt pervedė fiziniams asmenims, 125000 Lt įmonėms, 4852 Lt panaudojo paskolų palūkanų dengimui. Pagal Inspekcijos duomenų bazėse pateiktą informaciją apie B. Š. bei jo sutuoktinės gautas pajamas ir patirtas išlaidas, piniginių lėšų judėjimą sąskaitose bei gautas paskolas, nustatyta, kad 2007 metais išlaidos viršijo pajamas 263428 Lt, 2008 metais – 358655 Lt, 2009 metais – 381438 Lt, 2010 metais – 697872 Lt, 2011 metais – 684809 Lt, o Pareiškėjui paskolos suteikimo 2008-07-10 datai nustatytas 266097 Lt trūkstamas lėšų likutis, todėl konstatuota, kad B. Š. neturėjo laisvų lėšų suteikti 40000 Lt paskolą Pareiškėjui. Inspekcijos nuomone, šiuo klausimu išdėstyti Pareiškėjo skundo argumentai yra nepagrįsti.

Taip pat sprendime kritiškai įvertinti skunde Pareiškėjo išdėstyti teiginiai, jog paskolą gražino mama L. Š. gavusi pajamų iš nekilnojamojo turto pardavimo. Pažymėta, kad Šiaulių AVMI pakartotinio patikrinimo metu dėl B. Š. jam banko suteiktos paskolos 2008-05-20 išsiimtose 30000 Lt sumos grynaisiais pinigais panaudojimo pateikė paklausimą Klaipėdos AVMI, kuri 2013-09-16 raštu Nr. (8-6)-02-6193 informavo Šiaulių AVMI, kad „B. Š. iš 2008-04-29 S3 bankas 350000 Lt gautos paskolos, grynaisiais pinigais 2008-05-20 išsiėmė tik 30000 Lt, kita paskolos dalis panaudota įvairiems atsiskaitymams pervedant pinigus tik bankiniais pavedimais, taigi negalėjo būti panaudota paskolos suteikimui R. Š. . Pagal operatyvaus patikrinimo metu surinktą informaciją apie B. Š. ir V. Š. gautas lėšas ir patirtas išlaidas laikotarpiu nuo 2006-01-01 iki 2007-12-31, nustatyta, kad jų šeimos 2008-01-01 turimų lėšų ir išlaidų balansas yra neigiamas ir nėra laisvų lėšų bei įvertinus nuo 2008-01-01 iki 2008-07-10 gautas lėšas (t. sk. 2008-05-20 išimtą 30000 Lt paskolą) bei patirtas išlaidas nustatyta, kad B. Š. neturėjo 2008-07-10 40000 Lt laisvų lėšų paskolai R. Š. suteikti“. Sprendžiant pagal tai, jog paskola R. Š. buvo įforminta vėliau, t. y. 2008-07-10, o iki to laiko B. Š. šeimai reikėjo dengti būtinas savo pragyvenimo ir kitas išlaidas, kurioms vos galėjo užtekti oficialių lėšų, o pats B. Š. nepripažino, jog būtų turėjęs kitų lėšų šaltinių paskolai suteikti, Inspekcija padarė išvadą, jog nelogiška būtų pripažinti, kad B. Š. vietoje to, kad išlaikytų savo būstą, aprūpintų maistu ir kitomis gyvybiškai būtinomis reikmėmis savo šeimą, prioritetą skirtų visiškai nebūtinoms išlaidoms, t. y., prarandant galimybę dengti būtinas išlaidas, atsidėtų beveik 2 mėnesiams (nuo 2008-05-20 iki 2008-07-10) 30000 Lt sumą paskolai R. Š. suteikti. Inspekcijos vertinimu, išdėstyta pozicija dėl nurodytos paskolos suteikimo, gražinimo aplinkybių yra nenuosekli ir prieštaringa, nėra detalizuotos paskolos suteikimo bei perdavimo aplinkybės, be to, paskolos gražinimo

garantijų nenustatymas, palūkanų neskaičiavimas, kai paskolos davėjas yra įsipareigojęs kredito įstaigoms bei turi mokėti palūkanas, yra nepagrįstas ekonomine logika. Atsižvelgiant į tai, Inspekcija padarė išvadą, kad Šiaulių AVMI pagrįstai konstatavo, jog B. Š. neturėjo galimybės ir nesuteikė Pareiškėjui 40000 Lt paskolos.

Dėl paskolos su R. U. . Nurodyta, kad byloje pateikta 2009-08-19 paskolos sutartis Nr. 2009-1, Pareiškėjo pasirašyta su pusbroliu R. U. , turinčiu JAV pilietybę, pagal kurią įforminta 25000 Lt paskola, grąžinimo terminas 2017-08-19, jokios paskolos grąžinimo garantijos ar laidavimas nenumatyti, palūkanos neskaičiuojamos, paskola turi būti grąžinta R. U. įgaliotam asmeniui – broliui S. U. . Nustatyta, kad Gyventojų registre duomenų apie R. U. ar jo šeimą nėra, išskyrus tai, kad jis iki 1996-12-06 gyvenamąją vietą buvo deklaravęs Kaune, kuri teismo sprendimu buvo panaikinta. Šiaulių AVMI, siekdama nustatyti, ar R. U. kirto Lietuvos sieną 2009 m. rugpjūčio mėnesį, 2011-04-12 pateikė paklausimą Nr. (11.6-34)S-7216 Migracijos departamentui prie LR Vidaus reikalų ministerijos, pastarasis raštą persiuntė Valstybės sienos apsaugos tarnybai prie LR Vidaus reikalų ministerijos, kuri persiuntė Muitinės departamentui prie Finansų ministerijos, tačiau gautuose atsakymuose nėra informacijos, kad R. U. minėtu laiku kirto Lietuvos Respublikos sieną. Pažymėta, jog Pareiškėjas pateikė R. U. paso kopiją su Varšuvos oro uosto 2009 m. rugpjūčio mėn. 16 ir 29 d. žymomis, tačiau įrodymų, kad R. U. kirto Lietuvos Respublikos sieną Pareiškėjas nepateikė. Pareiškėjas 2011-02-17 raštu paaiškino, kad apie balandžio mėnesį skambino pusbroliui į JAV ir prašė paskolinti pinigų ir, kad pusbrolis pinigų paskolino grįžęs į Lietuvą rugpjūčio mėnesį; paskolos sutartis atspausdinta; paaiškino, kad sutartį pasirašė ir pinigus gavo kito pusbrolio S. U. bute, adresu (duomenys neskelbtini). Atkreiptas dėmesys, jog sutarties dalyje „Baigiamosios nuostatos“ įrašyta, kad sutartis „sudaryta viename egzemplioriuje ir yra laikoma pas paskolos davėją iki paskolos gavėjas įvykdys sutartį. Paskolos gavėjui tinkamai įvykdžius sutartį paskolos sutartis perduodama paskolos gavėjui. Paskolos sutarties buvimas pas paskolos gavėją yra vienas iš įrodymų, kad paskola grąžinta“; paklaustas, koku būdu jis iš R. U. gavo sutarties kopiją, kurią pateikė Šiaulių AVMI, Pareiškėjas 2011-09-06 telefonu paaiškino, kad sutarties originalas buvo saugomas Kaune pas S. U. . Įvertinusi surinktą informaciją, kad mokesčių mokėtojas, gerai prisiminė, kas ir kur surašė kitas dvi paskolos sutartis, bet neprisimena, kaip ir kur buvo atspausdinta ši trečioji paskolos sutartis, kurią pasirašė du broliai, kad įrašyta sąlyga, pagal kurią nurodyta pinigus grąžinti Lietuvoje gyvenančiam broliui, sutarties originalas saugomas Kaune, o ne pas paskolos teikėją, kaip nurodyta sutartyje, ir tai, kad R. U. grįžimas į Lietuvą savaime dar nėra įrodymas, kad jis paskolino pinigus Pareiškėjui, Šiaulių AVMI konstatavo, kad R. U. nesuteikė Pareiškėjui paskolos.

Šiaulių AVMI taip pat patikrino, ar S. U. , kuris paskolos sutartyje yra pasirašęs, kaip tarpininkas, turėjo galimybę paskolinti Pareiškėjui 25000 Lt ir nustatė, kad S. U. neturėjo galimybės paskolinti, nes IMIS SODRA duomenų bazėje apie jo įdarbinimą nuo 1999-02-28 duomenų nėra, o pagal trečiųjų šaltinių VMI pateiktus duomenis 2007 m. pajamų nėra gavęs, 2008 m. gavo 26000 Lt pajamų už privalomo registruoti kilnojamojo daikto pardavimą, nuo kurių išskaičiuotas 3900 Lt GPM, 2009 m. pajamų nėra gavęs; notarų duomenimis turto pardavimo, paveldėjimo ar dovanojimo sandorių jo vardu nėra.

Nurodyta, kad Šiaulių AVMI pakartotinio mokestinio patikrinimo metu Muitinės departamentui prie Finansų ministerijos pateikė paklausimą, ar R. U. , atvykdamas į Europos Sąjungą deklaravo teisės aktais nustatyta tvarka privalomą deklaruoti grynųjų pinigų sumą ir Muitinės departamentas pateikė atsakymą, kad nėra duomenų apie R. U. deklaruotas grynųjų pinigų sumas nei atvykstant į Lietuvą, nei atvykstant į Lenkiją.

Pažymėta, kad ši paskolos sutartis vertinama kritiškai dar ir dėl to, kad iš R. Š. pateiktų statybos išlaidas (iš viso 88627 Lt) pateisinančių dokumentų, tik 4 dokumentai (iš viso 2373 Lt) sumai buvo išrašyti (apmokėti) po tariamai gautos 25000 Lt paskolos, likusiai 86254 Lt (88627-2373) sumai dokumentai išrašyti, t. y. apmokėti iki 2009-08-19. Šios 25000 Lt paskolos suteikimo grynaisiais pinigais aplinkybių išsamiai ir konkrečiai nepaaiškino nei pats paskolos gavėjas, nei tarpininkas S. U. .

Inspekcija pažymėjo, jog Pareiškėjas teigė, kad R. U. atvyko į sūnėno vestuves, todėl ir būdamas Lietuvoje (įvertinus ir kelionę iš Varšuvos (atskrido 2009-08-16) į Kauną bei iš Kauno į Varšuvą (išskrido 2009-08-29)), ir dalyvaudamas vestuvėse turėjo patirti tam tikrų išlaidų. Atvykdamas į Europos Sąjungą nedeklaravo nustatytos įvežamos grynųjų pinigų sumos (nuo 10000 eurų). S. U. šeima neturėjo galimybės padengti į vestuves atvykusio brolio R. U. Lietuvoje patirtų išlaidų, nes patys, kaip aiškina, yra remiami brolio. IMIS SODRA duomenų bazėje duomenų apie S. U. situoktinės D. U. įdarbinimą išvis nėra (jai nustatytas 30-55 proc. netektas darbingumas), pagal trečiųjų šaltinių Inspekcijai pateiktus duomenis nei S.

U. nei jo sutuoktinė 2007 m. pajamų nėra gavę, D. U. 2009 m. gavo 15000 Lt pajamų už privalomai registruotino kilnojamojo daikto pardavimą, GPM neišskaičiuotas, notarų duomenimis tuo laikotarpiu turto pardavimo sandorių jų vardu nebuvo, D. U. ir S. U. vardu registruotas dviejų kambarių butas (duomenys neskelbtini), pirktas 2002-09-06. Be to, Kauno AVMI atliekant operatyvų patikrinimą, S. U. 2011-10-17 raštu paaiškino, kad brolis (R. U.) padeda jam pinigais.

Įvertinusi tai, kad nei S. U., nei D. U. tuo laikotarpiu teisės aktų nustatyta tvarka apmokestintų pajamų negavo, Inspekcija padarė išvadą, kad R. U. galimai atsivežta iki 35000 Lt (10000 eurų) nedeklaruotina grynųjų pinigų suma galėjo būti panaudota kelionės į Lietuvą (Varšuva-Kaunas-Varšuva), sūnėno vestuvių bei kitoms asmeninėms išlaidoms padengti, bet ne 25000 Lt paskolos grynaisiais pinigais Pareiškėjui suteikimui.

Anot Inspekcijos, Šiaulių AVMI, įvertinusi faktą, kad Pareiškėjas statybos išlaidų didžiąją dalį, 86254 Lt iš 88627 Lt sumos apmokėjo dar iki paskolos sutarties su R. U. pasirašymo, t. y. Pareiškėjui būtų pakakę ir tariamai gautų iš B. Š. 40000 Lt (2008-07-10 sutartis) bei Ž. O. 46960 Lt (12000 svarų sterlingų, 2009-02-15 sutartis), įvertinus Muitinės departamento prie Finansų ministerijos pateiktą atsakymą, patikrinimų metu surinktą informaciją ir mokesčių mokėtojo pateiktus papildomus dokumentus, pagrįstai konstatavo, kad R. U. nesuteikė Pareiškėjui 25000 Lt paskolos.

Dėl paskolų su Ž. O. Pažymėta, kad byloje pateikta Pareiškėjo ir Ž. O. 2009-02-15 ranka surašyta paskolos sutartis, pagal kurią Ž. O. suteikė 12000 svarų sterlingų (pagal Lietuvos Banko tos dienos 3,9133 Lt kursą – 46960 Lt) paskolą be palūkanų iki 2019-02-15, jokios paskolos grąžinimo garantijos nenumatytos. Paskolos sutartį pasirašė abi sutarties šalys ir liudininkas R. G. .

Pareiškėjas 2011-02-17 pateiktame paaiškinime nurodė, kad pinigus gavo grynaisiais Ž. O. mamos namuose, paskolos dar negrąžino. Patikrinimo metu pagal IMIS_SODRA duomenimis, nustatyta, kad Ž. O. nuo 2003-12-08 iki 2004-05-27 dirbo UAB „D1“, kitų duomenų apie jos darbą ir gautas pajamas Lietuvoje nėra. Nekilnojamojo turto registro duomenimis jos vardu įregistruoto nekilnojamojo turto nėra. Pareiškėjas pateikė 2011-02-01 „S1“, adresas (duomenys neskelbtini), NW1 5DH, ofiso pažymą, kurioje nurodyta, kad Ž. O. nuo 2005-05-23 (išvykimą į Didžiąją Britaniją deklaravo 2010-07-26) dirba „S2“ 40 val. per savaitę ir gauna per metus 16371 svarų sterlingų (apie 64065 Lt) atlyginimą, neatskaičius mokesčių. Mėnesinis atlyginimas neatskaičius mokesčių sudaro 1364 svarus sterlingų. 2011-06-27 pateiktame Ž. O. rašte nurodyta, kad ji Londone gyvena su R. G., nuo 2004 metų didžiąją dalį atlyginimo atideda taupymui, nes grįžę į Lietuvą planuoja įsigyti nekilnojamąjį turtą, pragyvena iš draugo atlyginimo. R. G. 2011-08-19 paaiškinime Nr. 8 nurodyta, kad jis gyvena kartu su Ž. O. Londone ir ją išlaiko, o ji savo uždirbtas pajamas taupo. R. G. patikrinimo metu pateikė APG B. C. kompanijos raštą, pasirašytą A. P., kuriame nurodyta, kad R. G. dirbo minėtoje kompanijoje ir nuo 2011 m. sausio iki birželio 25 d. ir uždirbo iš viso 8193,75 svarų sterlingų (pagal vidutinį to laikotarpio 3,9739 kursą apie 32561 Lt), neatskaičius mokesčių. Inspekcija pažymėjo, jog pastarasis raštas įtakos ginčo nagrinėjimui neturi, kadangi pajamos gautos 2011 metais, tuo tarpu, paskola suteikta 2009 metais.

Inspekcija konstatavo, kad nėra pateikta jokių objektyvių duomenų ar įrodymų, kurie galėtų patvirtinti, kad Ž. O. iš tiesų ginčo laikotarpiu disponavo laisvomis 12000 svarų sterlingų lėšomis, kurias 10 metų laikotarpiui paskolino Pareiškėjui, be to, nėra įrodytas (pagrįstas) faktas, jog nurodytos pinigų sumos perdavimas realiai įvyko.

Sprendime taip pat nurodyta, kad tiek pirminio, tiek pakartotinio patikrinimo metu mokesčių administratorius pagal Pareiškėjo sutuoktinės A. Š. asmeninės banko sąskaitos išrašus nustatė, kad ji į Ž. O. (Pareiškėjo pusseserės, su kuria jis įformino paskolos sutartį dėl 12000 svarų sterlingų) asmeninę banko sąskaitą per 2011 m. pervedė iš viso 46743 svarų sterlingų (pavedimų dienos kursu 185668 Lt) ir sumokėjo 1123 Lt komisinį mokestį už tarptautinius pervedimus. A. Š. 2012-09-27 raštu paaiškino, kad ji su draugėmis surinktus pinigus pervedavo į Ž. O. asmeninę banko sąskaitą, kad ši Anglijos internetinėse parduotuvėse nupirktų vaikiškų rūbėlių. Šiaulių AVMI nustatė, kad paaiškinimas neatitinka tikrovės, nes įvairūs fiziniai asmenys į A. Š. asmeninę banko sąskaitą pinigus pervedė: 2008 m. – 29000 Lt, 2009 m. – 10990 Lt, 2010 m. – 2594 Lt, 2011 m. – 12004,06 Lt, o Ž. O. A. Š. įvairias sumas pervedė per 2011 m., todėl padarė išvadą, kad nepagrįstas ir nelogiškas yra A. Š. 2012-09-27 paaiškinimas, jog asmenys, pervedę pinigus 2008-2010 metais lauktų iki 2011 metų, kol A. Š. perves pinigus Ž. O. ir, kad tik po 1-3 metų gautų prekes (vaikiškus rūbus), juolab, kad ir 2011 m. fizinių asmenų į jos sąskaitą pervestos sumos yra ženkliai mažesnės, negu A. Š. pervestos į Ž. O. sąskaitą. Anot Inspekcijos, pagrįstai konstatuota, kad A. Š. į Ž. O. asmeninę banko sąskaitą 185668 Lt pervedė ne iš fizinių asmenų prekių įsigijimui Anglijoje gautas lėšas, o turėtas kitas, su darbo santykiais nesusijusias ir neapmokestintas pajamas.

Pabrėžta, kad Pareiškėjas su sutuoktine A. Š. Inspekcijai pateikdami 2013-03-20 skundą papildomai pateikė paskolos sutartis ir paprastuosius neprotestuotinus vekselius iš anksto žinomai trūkstamai pinigų sumai, t. y. Pareiškėjas su sutuoktine buvo susipažinę su jiems įteiktais Šiaulių AVMI 2013-01-04 Patikrinimo aktais Nr. 35-38 ir 35-76 bei 2013-02-15 Sprendimais Nr. 35-38 ir Nr. 35-76 ir žinojo, kiek teisės aktų nustatyta tvarka apmokestintų lėšų šeimai trūksta, žinojo, kad lėšos, iš viso 185668 Lt, kurias A. Š. 2011 m. pervedė į sutuoktinio pusseserės Ž. O. banko sąskaitą Londone, pirminio mokestinio patikrinimo metu buvo pripažintos kitomis neapmokestintomis šeimos pajamomis. Inspekcijos nuomone, pagrįsta Šiaulių AVMI išvada, kad A. Š., žinodama, kiek lėšų šeimai trūksta ir, kad ankstesnis paaiškinimas nebuvo pripažintas, pateikdama 2013-03-20 skundą, šiai pervestai sumai pateisinti pateikė kitą, prieštaraujančią pirminio mokestinio patikrinimo metu pateiktai, versiją, t. y., kad ji, pasiskolinusi iš kitų fizinių asmenų, grynaisiais pinigais ne tik tariamai grąžina Ž. O. 2009-02-15 jos sutuoktiniui R. Š. suteiktą 12000 svarų sterlingų paskolą grynaisiais pinigais, bet Ž. O. dar paskolina 90000 Lt grynaisiais pinigais ir pateikia papildomą L. M. paaiškinimą bei papildomus paskolų raštelius ir vekselius, pasirašytus su susijusiais asmenimis, iš viso 140000 Lt sumai.

Pažymėta, jog Pareiškėjas ir jo sutuoktinė pateikė L. M., gim. (duomenys neskelbtini), gyvenančios (duomenys neskelbtini), (deklaruotas išvykimas 2009-05-11, iki to gyveno Tauragėje tame pačiame name, kaip ir A. ir R. Š. šeima) 2013-01-25 paaiškinimą, kad ji 2011 m. A. Š. perdavė 10000 Lt, kad ji pervestų Ž. O. į banko sąskaitą įvairioms prekėms nupirkti Anglijoje. Pirminio mokestinio patikrinimo metu A. Š. 2012-09-27 paaiškinime nurodė, kad ji L. M., kaip ir kitoms savo draugėms, per Ž. O. pirkė įvairias vaikiškas prekes Anglijoje, nors pagal gyventojų registro duomenis L. M. vaikų neturi, bet nenurodė nei kiek L. M. jai pinigų davė (gyvendama Norvegijoje per banką pinigų pervedusi nebuvo, nors kitos draugės ir Lietuvoje gyvendamos pinigus pervedinėjo per banką), nei kiek ji L. M. nupirko prekių. Savo paaiškinime L. M. nurodė, kad į Lietuvą grįžta 2-3 kartus per metus, tačiau konkrečiai nenurodė, kada buvo grįžusi ir kokio grįžimo metu perdavė 10000 Lt, nenurodė, ar visa suma buvo perduota iš karto, ar dalimis, nenurodė, kokių prekių jai buvo nupirktas ir ar už visą sumą. Inspekcija L. M. paaiškinimą vertina kritiškai, nes yra nekonkretus, nenurodytos pinigų perdavimo aplinkybės, nenurodyta nei kokias prekes įsigijo, nei kada ir koku būdu (ar už visą sumą iš karto) jas gavo iš A. Š., jei A. Š. gyvena Lietuvoje, Ž. O. – Anglijoje, o L. M. – Norvegijoje (ar tikslinga pirkti vaikiškų prekių už 10000 Lt, tokiu sudėtingu ir ekonomiškai nepagrįstu būdu, neturint savo vaikų).

Taip pat pažymėta, kad A. Š. pateikė 2011-05-20 Paskolos sutartį, pasirašytą su Ž. O., gim. (duomenys neskelbtini), gyvenančia (duomenys neskelbtini), London, kuria įformintas 90000 Lt paskolos suteikimas Ž. O., šioje sutartyje A. Š. ir Ž. O. pasirašiusios, kad paskola grąžinta 2013-03-20. A. Š. į jai 2013-07-30 raštu Nr. (42.2)S-12289 pateiktus klausimus paaiškino, kad Ž. O., 2010 m. pabaigoje sugrįžusi į Lietuvą pasakė, kad ketina pirkti nekilnojamąjį turtą ir paprašė grąžinti paskolą – „Ž. O. paprašė dalimis susigrąžinti paskolą, nes artimiausiu laiku prasidės derybos dėl nekilnojamojo turto įsigijimo ir gali tekti sumokėti avansą kaip užstatą. Paprašius sugrąžinti paskolintus pinigus, aš su vyru pradėjau ieškoti išeičių, koku būdu ją sugrąžinti. Įvertinus visas aplinkybes buvo nuspręsta, kad aš sudarysiu paskolos sutartis ir per kurį laiką (2011 m.) sugrąžinsiu paskolintą 46960 Lt sumą“. Be to, A. Š. paaiškino, kad „2011-05-20 mes sudarėme paskolos sutartį su tikslu įsigyti nekilnojamąjį turtą. Paskola buvo suteikta neilgam laikotarpiui. Jeigu nekilnojamąjį turtą Ž. O. būtų pavykę įsigyti, tokiu atveju aš kartu su visa šeima būčiau išvykusi gyventi į Angliją ir tokiu būdu nebūtų reikėję Ž. O. sugrąžinti paskolos, nes turto dalis būtų buvusi įregistruota ir mano vardu. Pasikeitus nekilnojamojo turto įsigijimo sąlygoms, Ž. O. nekilnojamojo turto neįsigijo visa paskolinta suma dalimis buvo sugrąžinta atgal. Kadangi Ž. O. nepanaudojo paskolintų pinigų, tai ji nedelsdama man juos grąžino, o vėliau aš sugrąžinau kitiems asmenims, kurie manimi pasitikėjo ir paskolino pinigų“. Ši paskolos sutartis Inspekcijos taip pat įvertinta kritiškai, kaip Pareiškėjo ir jo sutuoktinės gynybinė pozicija, siekiant įrodyti turėtų GPMĮ nustatyta tvarka neapmokestintų lėšų neapmokestinamą kilmę, kadangi: 1) nebuvo pateikta ankstesnio patikrinimo metu, pasirašyta tariamai būsto Anglijoje įsigijimui (ankstesnio mokestinio patikrinimo metu Ž. O. aiškino, kad būstą ketina įsigyti Lietuvoje), bet pinigai perduodami dalimis iki 2011-12-01 (pagal banko sąskaitų išrašus buvo pervedama po 2-3 kartus per mėnesį po 2000-3000 svarų sterlingų ištisus metus). Tai, kad paskolos suteikimas numatytas ne iš karto, o dalimis per pusės metų laikotarpį, t. y., prisitaikant prie A. Š. pervedimų Ž. O. 2013-01-04 patikrinimo akto Nr. 35-76 18 priede nurodytų datų, o paskola, jos nepanaudojus, grąžinta 2012-03-20, anot Inspekcijos, įrodo, kad paskolos sutartis sudaryta formaliai, žinant trūkstamų lėšų sumą bei pervestoms per banką sumoms pateisinti; 2) prieštarauja ankstesnio mokestinio patikrinimo metu A. Š. pateiktam paaiškinimui, jog ji pinigus Ž. O. pervedinėjo,

kad ši nupirktų prekių jos ir jos draugių vaikams, o pagal papildomai pateiktus dokumentus įrodinėja, kad Ž. O. suteikė paskolą; 3) pagal A. Š. paaiškinimą, šeima, net neturėdama pinigų gražinti tariamai anksčiau Ž. O. suteiktai 46960 Lt paskolai, pasiskolina iš kitų fizinių asmenų ne tik paskolai gražinti, bet dar 90000 Lt, kad suteiktų paskolą Ž. O. ; 4) nors A. Š. aiškina, kad paskola jai gražinta dalimis, nepaaiškino, kokiomis dalimis buvo gražinama, o sutartyje gražinimo data nurodoma viena; 5) A. Š. paskolų suteikimo ir gražinimo aplinkybes nepaaiškina arba paaiškina neišsamiai ir nekonkrečiai; 6) nors A. Š. Ž. O. pinigus pervedinėjo per banką, pati pagal papildomus paskolų raštelius ir vekselius pinigus skolinosi ir gražino grynaisiais pinigais. Įvertinus minėtas aplinkybes Inspekcija nurodė, jog Šiaulių AVMI pagrįstai konstatavo, kad A. Š. pervedinėjo į Ž. O. banko sąskaitą turėtas teisės aktų nustatyta tvarka neapmokestintas lėšas.

Dėl Pareiškėjo ir jo sutuoktinės pateiktos 2011-05-07 paskolos sutarties, pasirašytos su L. M. , kuria įformintas 40000 Lt paskolos suteikimas dalimis A. Š. (Sutarties 2 p. nustatyta, kad paskolos gavėjas paskolos davėjui moka metines palūkanas tik už faktiškai gautą sumą, bet nėra nurodyta, kokio dydžio palūkanos, paskolos gražinimo terminas 2016-05-07), Inspekcija pažymėjo, kad A. Š. pirminio patikrinimo metu pateiktame paaiškinime nenurodė iš L. M. gautos 40000 Lt paskolos ir nepateikė paskolos sutarties, be to, sutartyje nurodyta, kad paskolos davėjas įsipareigoja pinigus perduoti dalimis iki 2011-06-01, t. y. per du mėnesius, bet A. Š. 2013-08-19 raštu paaiškinusi, kad paskolos sutartis buvo pasirašyta Tauragėje, nepaaiškino kokiomis dalimis (sumomis) ir kelis kartus per nepilną mėnesį L. M. , dirbdama Norvegijoje, galėjo grįžti į Lietuvą, kad perduotų 40000 Lt pinigų sumą. Be to, L. M. paaiškinimą parašė 2013-01-25, t. y. kai Pareiškėjas ir sutuoktinė A. Š. jau žinojo, kiek teisės aktų nustatyta tvarka apmokestintų lėšų šeimai trūksta. A. Š. paaiškinimas, kad ankstesnio patikrinimo metu iš jos nebuvo paprašyta rašytinių įrodymų neatitinka tikrovės, nes jai raštu buvo pateiktas klausimas, kokie pervedamų į Angliją pinigų susidarymo šaltiniai bei koku tikslu įvairūs fiziniai asmenys į jos banko sąskaitas pervedinėja pinigus, tačiau 2012-09-27 A. Š. raštu paaiškino, kad Ž. O. pervedinėjo iš draugių ir pažįstamų surinktus pinigus vaikiškoms prekėms Anglijoje įsigyti, bet, neminėjo, kad skolinosi iš fizinių asmenų ir skolintus pinigus jai pervedinėjo kaip paskolą. Inspekcija, įvertinusi minėtas aplinkybes, nurodė, kad Šiaulių AVMI pagrįstai konstatavo, jog 2011-05-07 paskolos sutartis nepatvirtina paskolos suteikimo ir pinigų gavimo realumo.

Inspekcija sprendime kritiškai įvertino ir tuo pačiu tikslu ir jau žinant trūkstamą pinigų sumą, pasirašytus ir pateiktus vekselius: 2011-01-12 paprastasis neprotestuotinas vekselis, pagal kurį A. Š. įsipareigojo iki 2015-01-12 sumokėti M. S. , gim. (duomenys neskelbtini), gyvenančiai (duomenys neskelbtini), 15000 Lt, ir 2011-04-02 paprastasis neprotestuotinas vekselis, pagal kurį A. Š. įsipareigojo iki 2012-05-01 sumokėti N. L. (Š.), gim. (duomenys neskelbtini), gyvenančiai (duomenys neskelbtini), Deutschland (deklaruotas išvykimas 2011-10-10, iki to gyveno (duomenys neskelbtini)), 25000 Lt grynaisiais pinigais. Pažymėta, kad A. Š. 2013-08-19 raštu paaiškino, kad paskolą M. S. 15000 Lt gražino 2012-01-15, N. L. 25000 Lt – 2012-03-15 grynaisiais pinigais Tauragėje (paskolos gražintos anksčiau vekseliuose nurodytų gražinimo terminų). A. Š. aiškino, kad pinigus visiems jai skolinusiems asmenims gražino tada, kai jai paskolą gražino Ž. O. , bet šiuos 40000 Lt gražino anksčiau, negu jai gražino Ž. O. , t. y. iki 2012-03-20. Pareiškėjas ir jo sutuoktinė išlaidoms pagrįsti pateikė su A. K. (gyvenančiu (duomenys neskelbtini)) 2011-10-29 pasirašytą sutartį, kuria įformintas 40000 Lt paskolos suteikimas dalimis A. Š. , nustatytas paskolos gražinimo terminas – 2012-10-29, palūkanų dydis sutartyje nenurodytas, sutartyje A. Š. ir A. K. pasirašė, kad paskola gražinta 2012-03-20, t. y. anksčiau numatyto termino. Šiaulių AVMI nustatė, kad ši paskolos sutartis, kaip ir kitos, pateikta jau žinant trūkstamą pinigų sumą ir siekiant pateisinti Ž. O. pervestą 185668 Lt sumą. Iš trečiųjų asmenų Šiaulių AVMI pateiktų duomenų nustatyta, kad A. K. tuo laikotarpiu neturėjo pakankamai lėšų paskolai suteikti, nes iš jo 2010 m. gautų 17458 Lt, 2011 m. – 16186 Lt pajamų turėjo padengti pragyvenimo išlaidas. Be to, A. Š. nepaaiškino, kada, kokiomis dalimis (sumomis) jai pinigai buvo skolinami ir kokiomis dalimis ji gražino, tik kad pinigai buvo perduodami dalimis Tauragėje ir Vilniuje ir, kad paskolintus pinigus ji gražino 2012-03-20 dalimis Vilniuje ir Tauragėje.

Pareiškėjo su sutuoktine pateikta su S. B. (gim. (duomenys neskelbtini), pagal Gyventojų registro duomenis buvusi S. (R. Š. pusseserė), nuo 2006-08-16 deklaruota gyvenamoji vieta Šiaurės Airija, sutartyje adresas nurodytas (duomenys neskelbtini) 2011-03-08 pasirašyta sutartis, kuria įformintas 20000 Lt paskolos (su 1 proc. metinėmis palūkanomis) suteikimas A. Š. (paskolos gražinimo terminas nenumatytas, pagal sutarties 3.1. punktą paskola gražinama iškart kai paskolos davėjas žodžiu ar raštu pareikalaus ją gražinti), Inspekcijos taip pat įvertinta kritiškai, nes, kaip ir kitos, pasirašytos žinant

trūkstamą pinigų sumą, joje nenurodytas nei paskolos grąžinimo terminas, nei paskolos grąžinimo garantijos. A. Š. 2013-08-19 raštu paaiškino, kad S. B. paskolą grąžino 2012-04-15, kad palūkanų nesumokėjo, bet nepaaiškino paskolos suteikimo aplinkybių. Inspekcijos nuomone, Šiaulių AVMI pagrįstai konstatavo, kad papildomai pateikti dokumentai ne tik nepagrindžia trūkstamų lėšų pajamų šaltinių, ne tik prieštarauja pirminio mokestinio patikrinimo metu pateiktam paaiškinimui, bet yra priešaringi ir nelogiški, migloti ir nekonkretūs, neatitinka protingumo bei ekonomiškumo principų, neatitinka pinigų gavimo ir grąžinimo datos, t. y. A. Š. nepaaiškino pinigų perdavimo aplinkybių, į pateiktus klausimus 2013-08-19 paaiškinime atsakė abstrakčiai, nenurodė nei pinigų dalimis perdavimo datų, nei kokiomis sumomis pinigai buvo perduodami. Pažymėta, kad pirminio mokestinio patikrinimo metu šeima trūkstamas lėšas gyvenamojo namo statybai grindė paskolų rašteliais, teigė, kad R. Š. pusseserei į Londoną pinigus (savo ir surinktus iš draugų) siuntė vaikiškoms prekėms įsigyti, kad vienas iš namo statybai paskolą suteikusių asmenų buvo Ž. O., kuri lyg ir galėjo turėti lėšų pusbrolio šeimai suteikti paskolą, bet savo būstui įsigyti jau neturi ir skolinasi iš jų pačių, kurie pagal mokesčių administratoriui pateiktas paskolų sutartis jau skolingi 111960 Lt ir kuriems lėšų nepakanka net jų keturių asmenų šeimos pragyvenimo išlaidoms padengti.

Anot Inspekcijos, A. Š. paaiškinimas, kad ji pinigus Ž. O. skolino būstui įsigyti laikotarpiu nuo 2011-05-20 iki 2011-12-01 (pagal banko sąskaitų išrašus pervadinėjo po 2-3 kartus per mėnesį sumomis po 2000-3000 svarų sterlingų, už pervadimus sumokėjo 1123 Lt) yra nepagrįstas, nes nepaaiškino, kaip asmenys, kurie gyveno užsienyje ir skolino jai grynaisiais pinigais, galėjo perduoti tokias sumas, nepaaiškino, kokiomis dalimis (sumomis) ji pati grąžino jiems Ž. O. 2012-03-20 grąžintą nepanaudotą paskolą, vertinamas kritiškai. Paaiškinimas kritiškai vertinamas ir dėl to, kad net neaišku, ar ji pinigus skolina, kad Ž. O. Londone įsigytų būstą sau, ar, kad ji nupirktų būstą Š. šeimai, nes, pagal jos paaiškinimą, patys iš skolintų lėšų stato namą Tauragėje, bet negrąžinę gautų paskolų vieniams asmenims, dar skolinasi 140000 Lt iš kitų asmenų ir juos perskolina, kaip rašo, turėdami ketinimą įsigyti būstą Anglijoje. Įvertinus tai, kad sutuoktinių vardu nėra įregistruoto nei nekilnojamojo, nei privalomai registruotino turto, kuriuo būtų galima garantuoti paskolų grąžinimą bei visas paskolų suteikimo ir grąžinimo aplinkybes, Inspekcijai akivaizdu, kad A. ir R. Š. šeima realiai pinigų nesiskolino pagal patikrinimo metu pateiktas paskolų sutartis ir vekselius, bet tokiu būdu siekė pateisinti turimas kitas, iš nenustatytų šaltinių gautas ir įstatymų nustatyta tvarka neapmokestintas lėšas.

Inspekcija konstatavo, jog Pareiškėjo ir jo sutuoktinės A. Š. 2006 – 2011 m. patirtos išlaidos 518451 Lt suma viršijo gautas pajamas, t. y. jie patyrė išlaidų kurių nepagrindė GPMĮ nustatyta tvarka apmokestintais pajamų šaltiniais, todėl Šiaulių AVMI nuo 259225 Lt (518451/2) kitų, su darbo santykiais nesusijusių ir neindividualios veiklos pajamų, pagrįstai Pareiškėjui apskaičiavo ir nurodė sumokėti 46068 Lt GPM, 19601 Lt GPM delspinigius, 4607 Lt GPM baudą, 2422 Lt PSD įmokas, 1015 Lt PSD įmokų delspinigius, 242 Lt PSD įmokų baudą.

Pareiškėjo skundo argumentas, kad AB „Lietuvos paštas“ registruotą siuntą su Šiaulių AVMI patikrinimo aktu jam įteikė 2014-01-15, todėl Šiaulių AVMI sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo turėjo priimti ne vėliau kaip 2014-02-19, tačiau sprendimas buvo priimtas tik 2014-02-25, pažeidžiant MAĮ 132 str. reikalavimą ir neteisėtai patvirtinus patikrinimo aktą, Inspekcijos vertintas, kaip nepagrįstas, nes Šiaulių AVMI 2014-01-10 patikrinimo aktą Nr. 35-45 AB „Lietuvos paštas“ Šiaulių regiono logistikos paslaugų departamentui (su tikslu persiųsti Pareiškėjui) įteikė 2014-01-13, o pagal MAĮ 164 str. nuostatą, registruotas laiškas laikomas įteiktu Pareiškėjui penktą darbo dieną, skaičiuojant nuo mokesčių administratoriaus siunčiamos korespondencijos perdavimo paštui dienos, t. y. 2014-01-20, ir tokiu būdu, Šiaulių AVMI 2014-02-25 sprendimas dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. FR0682-79 priimtas nepažeidžiant MAĮ 132 str. reikalavimų.

Atsakydama į Pareiškėjo argumentus, kad, jo manymu, buvo pažeistas MAĮ 68 str. 1 dalyje įtvirtintas mokesčių apskaičiavimo senaties terminas, t. y. jam mokesčiai už 2011 metus paskaičiuoti nepagrįstai, Inspekcija, vadovaudamasi MAĮ 114 str., 68 str. 1 dalimi ir Inspekcijos viršininko 2005-01-13 įsakymu Nr. VA-3 patvirtintų Pavedimo tikrinti FR0773 formos pildymų taisyklių 5.14. punktu bei įvertinusi Šiaulių AVMI 2011-06-23 pavedimo tikrinti Nr. 35-76 kopijos turinį, teigia, kad pavedimo tikrinti temos buvo papildomos kelis kartus (paskutinis pakeitimas atliktas 2012-06-18 ir numatyta atlikti papildomą GPM patikrinimą už 2011 metus), todėl Šiaulių AVMI pagrįstai atliko Pareiškėjo einamųjų metų (2011) ir penkerių praėjusių kalendorinių metų, skaičiuojamų atgal nuo sausio 1 dienos tų metų, kada mokestis apskaičiuojamas (perskaičiuojamas), mokestinių laikotarpių, t. y. 2010, 2009, 2008, 2007,

2006 metų, mokestinį patikrinimą, o MAĮ 68 str. 1 dalyje apibrėžtas mokesčių apskaičiavimo (perskaičiavimo) terminas nebuvo pažeistas.

Pareiškėjas nesutinka su 2014-05-30 Inspekcijos sprendimu Nr. 68-103 ir su 2014-02-25 Šiaulių AVMI sprendimu Nr. FR0682-79, kuriais esą pažeidžiant galiojančių teisės aktų reikalavimus, buvo patvirtintos 2014-01-10 Šiaulių AVMI patikrinimo aktu Nr. 35-45 papildomai apskaičiuotos mokesčių sumos, prašo minėtus sprendimus panaikinti.

Pasak Pareiškėjo, mokestinio patikrinimo veiksmai prasidėjo dar 2011-01-26, kuomet Šiaulių AVMI pagal užduotį atlikti mokestinį tyrimą pradėjo tikrinti jį, kaip fizinį asmenį, tačiau Šiaulių AVMI vilkino patį mokestinio patikrinimo procesą ir tik po 2 metų nuo pirminių veiksmų pradėjimo surašė pirminį patikrinimo aktą, 2013-05-31 Inspekcija sprendimu Nr. 68-96 panaikino Šiaulių AVMI 2013-02-15 sprendimą Nr. 35-78 ir nurodė atlikti pakartotinį patikrinimą su tikslu iš naujo įvertinti patikrinimo metu padarytas išvadas ir kartu su skundu pateiktus dokumentus. Pareiškėjas teigia, kad Šiaulių AVMI, atlikusi pakartotinį patikrinimą, patikrinimo akte surašė rašytiniais įrodymais nepagrįstas išvadas, kurios grindžiamos tik spėlionėmis, t. y. mokesčių administratoriaus išvados akivaizdžiai prieštarauja elementariai logikai bei pateiktiems rašytiniams įrodymams, o visus pateiktus rašytinius įrodymus, tame tarpe ir paaiškinimus, Šiaulių AVMI vertina kritiškai. Pareiškėjas atkreipia dėmesį į tai, kad Šiaulių AVMI pirminio patikrinimo eigoje nebendravo su jais, todėl jie negalėjo žinoti, ką būtent reikia teikti atliekamo patikrinimo eigoje, nes nebuvo gautas joks tikslus raštas, kuriame būtų nurodyta kas tiksliai reikalinga. Visus dokumentus esą Pareiškėjas turėjo ir galėjo bet kuriuo metu pateikti. Apie galimybę pateikti papildomus dokumentus iškilus abejonėms, Pareiškėjas nurodo, informavęs Šiaulių AVMI darbuotoją, kuri atliko patikrinimą, todėl mano, kad nereikalaujant pateikti papildomų dokumentų, dirbtinai ir sąmoningai buvo padarytos išvados, kurios neatspindi realios faktinės situacijos.

Dėl MAĮ 132 str. pažeidimų. Pareiškėjas pažymi, kad Inspekcijai teikė motyvus dėl Šiaulių AVMI pažeistų MAĮ 132 str. nuostatų ir prašė įvertinti atliktas procedūras, tačiau Inspekcija tik formaliai įvertino visą situaciją ir išsamiai jos nenagrinėjo. Anot Pareiškėjo, jam patikrinimo aktas buvo įteiktas 2014-01-15 15 val. 52 min., t. y. registruotos siuntos Nr. RN657293625LT įteikimas ir vokas su spaudais patvirtina faktą, kad patikrinimo aktas jam įteiktas 2014-01-15. Vadovaudamasis MAĮ 132 str. 4 dalimi, Pareiškėjas tvirtina, kad 35 dienų terminas, per kurį turėjo būti priimtas sprendimas, prasidėjo nuo 2014-01-16 ir baigėsi 2014-02-19, tačiau Šiaulių AVMI sprendimą priėmė tik 2014-02-25, t. y. 41 dieną nuo patikrinimo akto įteikimo dienos. Tai esą patvirtina faktą, kad Šiaulių AVMI pažeidė MAĮ 132 str. 4 d. nuostatas ir neteisėtai sprendimu patvirtino surašytą patikrinimo aktą.

Pareiškėjas nesutinka su Inspekcijos išvadomis dėl MAĮ 164 straipsnio, nes Šiaulių AVMI Patikrinimo aktą AB „Lietuvos paštas“ perdavė 2014-01-10, pagal Inspekcijos išvadas laikoma, kad patikrinimo aktas įteiktas 5 darbo dieną nuo siuntos perdavimo, t. y. 2014-01-20; nuo sekančios dienos, t. y. 2014-01-21, prasideda 35 sprendimo priėmimo terminas, kuris pasibaigia 2014-02-24; Šiaulių AVMI sprendimas priimtas 2014-02-25, t. y. pasibaigus sprendimo priėmimo terminui. Pareiškėjas mano, kad Inspekcija ignoruoja ir piktnaudžiauja įstatymo normomis, t. y. praleidus įstatyme nustatytus terminus Šiaulių AVMI sprendimas negalėjo būtų priimtas, nes sprendimas, kuris priimtas pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, negali būti laikomas teisėtu, nes neturi juridinės galios. Inspekcija, anot Pareiškėjo, netinkamai vertino nurodytas aplinkybes ir neįsigilino į susidariusią situaciją, bei nevertino pateiktų dokumentų turinio, o minėtų motyvų pagrindu, Šiaulių AVMI sprendimas privalo būti pripažintas neturintiu juridinės galios ir panaikintas.

Dėl MAĮ 69 ir 70 straipsnių taikymo nepagrįstumo. Pareiškėjo nuomone, mokesčių administratoriaus išvados, kad „L. Š. vardu registruotas nekilnojamas turtas – butas (duomenys neskelbtini) bei žemės sklypas (duomenys neskelbtini), įsigyti R. Š. , tik įforminti motinos vardu, siekiant nuslėpti lėšas jų įsigijimui bei namo, įsigytame žemės sklype statybai“, neatitinka tikrovės ir nėra pagrįstos objektyviais rašytiniais įrodymais, kurių pagrindu būtų galima tai konstatuoti, bei pakartotinio patikrinimo metu be įstatyminio pagrindo, nepagrįstai taikomas MAĮ 69 straipsnyje įtvirtintas turinio viršenybės prieš formą principas, nes patikrinimo akto išvados prieštarauja rašytiniams įrodymams, taip pat Pareiškėjui nėra aišku, kokių būdu buvo atskleistas mokestinės naudos siekimas.

Pareiškėjas mano, kad patikrinimo metu neteisėtai vadovautasi MAĮ 69 str. nuostata, nes netinkamai buvo įvertintas sudarytų sandorių turinys, jų forma ir sandorio šalių valia. Anot Pareiškėjo, jo mama L. Š. , pagal 2006-10-02 sutartį įsigijo butą, esantį (duomenys neskelbtini), už 40000 Lt, vėliau 2008-03-15 pagal sutartį įsigijo žemės sklypą, esantį adresu (duomenys neskelbtini), už 49500 Lt, o jis

negalėjo įtakoti sudarytų sandorių, nes abu sandorius sudarė pati L. Š., tiek jis, tiek jo žmona A. Š. nedalyvavo juos sudarant. Tai esą patvirtina ir aplinkybė, kad abu sandorius tvirtino notaras, kuris patvirtino ir pirkimo-pardavimo sandorius sudariusias šalis. Mokesčių administratorius, Pareiškėjo manymu, nevertino sudarytų sandorių turinio, juos sudariusių šalių, netyrė sudarytų sandorių realumo, nevertino pirkėjo ir pardavėjo valios sudarant sandorius, taip pat nevertino kas vykdė statybas ir įsigijo medžiagas, todėl mokesčių administratoriaus subjektyvi nuomonė nesudaro pagrindo taikyti MAĮ 69 str. nuostatas.

Pareiškėjas pažymi, jog buvo atliktas ir L. Š. mokestinis tyrimas, o su skundu Inspekcijai pateikti rašytiniai įrodymai paneigia nurodytas mokesčių administratoriaus išvadas dėl nustatytų trūkumų. Priešingai nei nurodo mokesčių administratorius, pasak Pareiškėjo, 2011-06-20 gautame pranešime apie atliktą L. Š. mokestinį tyrimą nurodyta, kad patikrinus pateiktus mokesčių mokėtojo dokumentus ir įvertinus duomenų bazėse esančią informaciją, neatitikimų ar trūkumų nenustatyta, t. y. įvertinus L. Š. sudarytus sandorius ir gautas pajamas, nebuvo nustatyta trūkumų ar pažeidimų. Anot Pareiškėjo, atlikti veiksmai skirtingai interpretuojami, mokesčių administratorius tendencingai atlikdamas pakartotinį mokestinį patikrinimą iškreipė rašytinius įrodymus ir nesivadovavo LVAT formuojama praktika, nes neįvertino sudarytų sandorių realumo ir nesiekė išsiaiškinti jų pagrįstumo, todėl netinkamai vadovaujantis MAĮ 69 str. nuostatomis, neteisėtai konstatuota, kad jis įformindamas nekilnojamojo turto įsigijimo sandorius pasinaudojo motinos L. Š. vardu.

Atsižvelgiant į MAĮ 70 straipsnio 1 ir 2 dalių bei Taisyklių 4 ir 4.1 punktų nuostatas, Pareiškėjui neaišku, koku pagrindu Šiaulių AVMI taikė du netiesioginius mokesčių apskaičiavimo metodus. Šiaulių AVMI, patikrinimo metu nenustačius piktnaudžiavimo atvejų Pareiškėjo, kaip mokėtojo, veiksmuose, apskaičiuojant mokėtinas mokesčių sumas, pasak Pareiškėjo, nepagrįstai taikė MAĮ 70 str. nuostatas.

Dėl sandorių sudarytų su B. Š., Ž. O., R. U., L. M., S. B., M. S., N. L. ir A. K. Pareiškėjas tvirtina, kad mokesčių administratorius, neįgdamas realiai pasirašytas paskolos sutartis ir vekselius, sprendimuose rėmėsi tik prielaidomis.

Pareiškėjas dėsto, kad 2008-07-10 B. Š. jam paskolino 40000 Lt sumą, o šie veiksmai, kaip ir reikalavo tuo metu galiojančios įstatymų nuostatos, buvo įforminti raštu sudarant paskolos sutartį. Anot Pareiškėjo, jis pasiskolino pinigus su vieninteliu tikslu – padėti mamai L. Š. finansiškai, todėl paskolintus pinigus perdavė jai, kuri tuo metu statėsi namą. Atkreipiamas dėmesys į tai, jog pirminio patikrinimo metu buvo remiamasi Klaipėdos AVMI 2012-05-15 raštu Nr. (8.18)-D2-3194, kuriame nurodyta, kad B. Š. neturėjo finansinių galimybių suteikti paskolą, o atlikus pakartotinį patikrinimą 2013-09-16 Klaipėdos AVMI rašte Nr. (8-6)-02-6193 nurodoma, kad B. Š. iš 2008-04-29 S3 bankas gautos 350000 Lt paskolos grynaisiais pinigais 2008-05-20 išsiėmė 30000 Lt, t. y., Pareiškėjo teigimu, Klaipėdos AVMI skirtingi raštai prieštarauja vienas kitam, todėl jie negali būti vertinami kaip įrodymai. Pareiškėjo nuomone, B. Š. banko sąskaitos išrašas dėl 30000 Lt sumos nuėmimo tik papildomai patvirtina pasirašytos paskolos sutarties nuostatas dėl paskolos suteikimo; tuo tarpu, pakartotinio patikrinimo metu, nebuvo tinkamai įvertintos visos reikšmingos aplinkybės, todėl padarytų išvadų teiginiai dėl paskolos nesuteikimo laikytini nepagrįstais. Pareiškėjas nurodo, kad mokesčių administratorius jo 2011-02-10 paaiškinimą iškreipė, nes jame nebuvo nurodyta, kad skolos nėra gražintos, o nurodyta koku būdu bus atiduotos likusios paskolos pagal pasirašytas sutartis, t. y. jo mama L. Š., gavusi pajamų iš nekilnojamojo turto pardavimo, atidavė skolą B. Š.; šią aplinkybę patvirtino pats B. Š. patikrinimo eigoje.

Pareiškėjas tvirtina, kad 2009-02-15 Ž. O. jam paskolino 12000 svarų sterlingų (apie 46960 Lt), o šie veiksmai buvo įforminti raštu sudarant paskolos sutartį, pinigus pasiskolino tik su vieninteliu tikslu – padėti mamai L. Š. finansiškai, todėl paskolintus pinigus perdavė savo mamai, kuri tuo metu statėsi namą. Pareiškėjas mano, kad pakartotinio patikrinimo eigoje Šiaulių AVMI išsamiau nenagrinėjo reikšmingų aplinkybių, susijusių su nurodyta paskolos sutartimi, t. y. nebuvo aktyvi ir nesiekė rinkti papildomų duomenų, jų nesurinko. Mokesčių administratoriaus sprendimuose esą perrašytos pirminės išvados, kurios yra neteisingos, nes nebuvo įvertinti Pareiškėjo iniciatyva pateikti įrodymai, o taip pat neatsižvelgta į tai, jog Ž. O. turi sugyventinį R. G., kuris taip pat pateikė įrodymus, kad gauna pajamų Anglijoje. Faktas, kad Ž. O. ir R. G. nėra sudarę santuokos, pasak Pareiškėjo, nesudaro pagrindo teigti, jog jie kartu neveda bendro ūkio, be to, mokesčių administratorius esą nesiaiškino, koku būdu R. G. parašas atsirado ant pasirašytos paskolos sutarties, ir koku būdu Ž. O. 2011-06-27 paaiškiniame galėjo nurodyti jo asmens kodą.

Pareiškėjas teigia, kad 2009-08-19 R. U. jam paskolino 25000 Lt, sudarant raštu paskolos sutartį, o pinigus pasiskolino vieninteliu tikslu – padėti mamai finansiškai statant namą, todėl paskolintus pinigus

perdavė jai. Pareiškėjas atkreipia dėmesį į tai, jog mokestinio patikrinimo metu buvo pateikta R. U. paso kopija su žyma, kad jis lėktuvu atvyko į Varšuvos oro uostą, iš kurio vėliau išvyko, bei pažymi, kad atvykus į Lenkiją ir vėliau vykstant į Lietuvos Respubliką sienos kirtimas nėra fiksuojamas, įstojus į Europos Sąjungą tokia kontrolės procedūra buvo panaikinta. Mokesčių administratoriaus teiginiai, jog R. U. galėjo ar negalėjo išleisti atsivežtus pinigus ir spėlionės kur juos išleido, Pareiškėjo supratimu, yra spėliojimai, o R. U. atvyko su šeima, todėl šeima galėjo atsivežti ir didesnes sumas piniginių santaupų, nes 10000 eurų riba taikoma vienam asmeniui.

Papildomai Pareiškėjas nurodo, jog 2010 m. gale Ž. O. buvo grįžusi į Lietuvą pasitikti švenčių, susitikimo metu ji nurodė, kad turi nusižiūrėjusi gyvenamąjį būstą ir planuoja jį galbūt įsigyti bei Pareiškėjo paprašė dalimis sugrąžinti paskolą, nes artimiausiu laiku prasidės derybos dėl nekilnojamojo turto įsigijimo. Pareiškėjas teigia, su sutuoktine nusprendę sudaryti paskolos sutartis ir per kurį laiką (2011 m.) sugrąžinti pasiskolintą 46960 Lt sumą, o vėliau, paprašyti padėti, su Ž. O. sudarė sutartį su tikslu padėti įsigyti nekilnojamąjį turtą: per sutartyje nurodytą laiką surinko pinigines lėšas, kurias pervedė į Ž. O. banko sąskaitą. Pareiškėjas pažymi, kad paskola buvo reikalinga neilgam laikotarpiui, todėl kreipėsi į artimus žmones ir jie pasitikėdami sutiko padėti; pakartoja, kad jeigu nekilnojamąjį turtą Ž. O. būtų pavykę įsigyti, tokiu atveju jo visa šeima būtų išvykusi gyventi į Angliją, tačiau derybų sąlygoms pasikeitus, Ž. O. nekilnojamojo turto neįsigijo, o paskolinta suma dalimis buvo jam sugrąžinta atgal iki 2012-03-20. Anot Pareiškėjo, visos sutartys ir pasirašyti vekseliai, kurie buvo sudaryti, buvo sunaikinti, nes pinigai buvo grąžinti, mokesčių administratoriui buvo pateiktos dokumentų kopijos.

Remdamasis nurodytu, Pareiškėjas nesutinka su mokesčių administratoriaus teiginiais, jog 2011 m. jis patyrė 185667,68 Lt išlaidų, o visi pateikti dokumentai esą nepagrįstai vertinami jo šeimos nenaudai.

Pareiškėjas teigia, kad pirminio patikrinimo metu Šiaulių AVMI su juo bendravo labai trumpą laiką tarpą, patikrinimo pradžioje buvo prašoma pateikti paaiškinimus, kuriuos pagal atskirus laikotarpius jis su sutuoktine ir pateikė, nurodydami, kad iškilus klausimams, į juos atsakys, tačiau vėliau su jais nebuvo bendraujama, o gavę patikrinimo aktus, neturėdami žinių, kreipėsi su prašymais dėl pastabų pateikimo laiko pratęsimo, bet Šiaulių AVMI atsisakė pratęsti bei priėmė sprendimus patvirtinti patikrinimo aktus. Todėl, visus dokumentus, kurie tiesiogiai įtakoja mokesčių apskaičiavimą, Pareiškėjas pateikė centriniam mokesčių administratoriui, iki to laiko jų esą nebuvo prašyta pateikti. Pareiškėjas nesupranta, kodėl pateikti dokumentai (sutartys ir pan.) vertinami kritiškai, nes mokesčių mokėtojams yra suteikiama teisė teikti papildomus įrodymus, kurie turi reikšmės mokesčių apskaičiavimui, visą mokestinio patikrinimo ar ginčo laikotarpį, o aplinkybė, jog dokumentai nebuvo pateikti anksčiau, pati savaime negali sukelti neigiamų pasekmių. Pareiškėjas mano, kad papildomai pateikti dokumentai privalėjo būti vertinami ir nagrinėjami, neatsižvelgiant kuriuo momentu jie pateikti. Pareiškėjas dėsto, kad sutartiniai santykiai jau pasibaigę, todėl negalvojo, kad po jų pasibaigimo gali atsirasti neigiamos teisinės pasekmės, o aplinkybė, kad sutartys buvo sudarytos su artimais giminaičiais ar pažįstamais asmenimis, dar pati savaime nereiškia, kad jos negalėjo būti sudarytos būtent tokiomis sąlygomis ir aplinkybėmis, kokios ir yra atvaizduotos pačiose sutartyse, o mokesčių administratoriaus padarytos išvados yra naikintinos, kadangi jos pagrįstos subjektyvia patikrinimo aktą surašiusios darbuotojos nuomone.

Dėl gautų pajamų ir patirtų išlaidų (tame tarpe vartojimo išlaidų). Pareiškėjo nuomone, mokesčių administratorius taiko padidintas vartojimo išlaidas, kuriomis siekiama sukelti didesnę mokestinę naštą. Siekiant nustatyti vartojimo išlaidas, būtina nustatyti visas aplinkybes, kurios susijusios su asmens (šeimos) aplinka, todėl patikrinimo metu turėjo būti įvertinta aplinkybė, kad jo šeima neturi nekilnojamojo turto ir nepatiria su jo išlaikymu susijusių išlaidų. Taip pat turėjo būti atsižvelgta į tai, kad 2007 m. Pareiškėjo šeimai finansiškai padėjo žmonos tėvas J. G. ir pan. Pasak Pareiškėjo, mokesčių administratorius apsiribojo tik bendro pobūdžio terminais ir nesiekė išsiaiškinti jo šeimos vartojimo išlaidų dydžio, prie patikrinimo akto nepridėti įrodymai, patvirtinantys mokestinio patikrinimo metu apskaičiuotų vartojimo išlaidų pagrįstumą. Pareiškėjas nurodo, kad jo šeima 2006-2011 m. negalėjo patirti ir nepatyrė 261242,50 Lt išlaidų: 2006 m. – 40000 Lt (įsigyjant nekilnojamąjį turtą); 2008 m. – 18999 Lt (statybai) ir 49500 Lt (žemės sklypui); 2009 m. – 68722 Lt (statybai) ir 15634 Lt (pervedė fiziniams asmenims); 2010 m. – 34949 Lt (pervedimams fiziniams asmenims), 60,50 Lt (statybai); 2011 m. – 18533 Lt (pervedimams fiziniams asmenims), 845 Lt (statybai), 14000 Lt (lengvajam automobiliui).

Anot Pareiškėjo, nepagrįstai pritaikius MAĮ 69 str. nuostatas ir dirbtinai atmetant pateikiamus rašytinius įrodymus, mokesčių administratorius įrodinėjo, kad L. Š. vardu registruotas nekilnojamasis turtas priklauso Pareiškėjo šeimai. Pareiškėjas pažymi, kad mokestinio patikrinimo eigoje, gera valia

buvo pristatytos išlaidos, kurias patyrė L. Š., statydama namą, t. y. visos pateiktos sąskaitos už įsigytas prekes ar suteiktas paslaugas išrašytos būtent L. Š., todėl tokių išlaidų jo šeima negalėjo patirti ir nepatyrė. Mokesčių administratorius priskirdamas statybos išlaidas Pareiškėjo šeimai privalėjo aiškintis šių išlaidų kilmę, jų atsiradimo pagrindus, todėl padarytos išvados yra nepagrįstos ir neteisingos, prieštarauja pateiktų dokumentų visumai.

Skunde aiškinama, kad 2012-09-27 pateiktame paaiškinime nurodyta, kokių tikslu iš A. Š. banko sąskaitos buvo atlikti bankiniai pervedimai į fiziniams asmenims priklausiusias banko sąskaitas, t. y. už įsigyjamas prekes tarpininkams, kurių skelbimai su nurodytais kontaktais buvo surasti internetiniuose puslapiuose, užsakymai siųsti nuo 2009 metų ir tik vėliau, t. y. 2011 m. pradėjome prekes įsigyti iš Anglijos; internetinėse parduotuvėse išsirinktas prekes padėdavo įsigyti Ž. O., kuriai nereikėdavo mokėti antkainio, į jos banko sąskaitą 2011 m. buvo pervesta apie 46000 Lt, bet Šiaulių AVMI atsakinga darbuotoja, kuri nagrinėjo pateiktą informaciją, ją netinkamai įvertino ir suprato.

Be to, nurodoma, kad 2011 m. Pareiškėjo šeima nepatyrė su automobilio įsigijimu susijusių išlaidų, nes automobilį SEAT LEON A. Š. padovanojo jos tėvas J. G., kuris dar būdamas gyvas ir matydamas, kad Pareiškėjo šeima patiria sunkumų kasdieniniame gyvenime, vis žadėdavo padėti ir 2011 m. padovanojo automobilį. Sudarant automobilio pirkimo pardavimo sandorį kartu dalyvavo ir V. G., jos pavirtinimas mokestinio patikrinimo metu buvo pateiktas, tačiau mokesčių administratoriaus nurodytas aplinkybes ignoruoja.

Dėl mokesčių apskaičiavimo terminų. Pareiškėjas nurodo, kad jo mokestinis patikrinimas buvo pradėtas pagal 2011-05-20 pagal pavedimą tikrinti Nr. 35-76 ir buvo vertinamas 2006-2010 m. laikotarpis, tačiau papildomos mokesčių sumos apskaičiuotos ir už 2011 metus, todėl mano, kad papildomi mokesčiai jam apskaičiuoti už 6 metus, tokiu būdu mokesčių administratorius neteisėtai apskaičiavo papildomus mokesčius už ilgesnį laikotarpį ir pažeidė MAĮ 68 str. nuostatas, t. y. neteisėtai apskaičiuoti papildomi mokesčiai už 2011 metus.

Pareiškėjas akcentuoja, kad Inspekcija netinkamai vertino visą faktinę situaciją, nes vien ta aplinkybė, kad L. Š. vardu registruoti 3 nekilnojamojo turto objektai, pati savaime nepagrindžia spėliojimų, t. y. nei vienas teisės aktas neapibrėžia kiekio ir apimties kiek fizinio asmens vardu gali būti registruojama objektų. Inspekcija esą nepagrįstai nurodo, kad pragyvenimo išlaidų duomenis turi pateikti pats Pareiškėjas, nepastebėdama, kad jo šeima neturi nekilnojamojo turto ir nepatiria tokio pobūdžio išlaidų, o kritiškas aplinkybių vertinimas yra subjektyvus, nepagrįstas konkrečiais rašytiniais įrodymais.

Pareiškėjui akivaizdu, kad mokesčių administratorius savavališkai sukuria jam, kaip mokesčių mokėtojui, daug aukštesnius reikalavimus ir standartus, nei jie yra numatyti MAĮ ir kituose teisės aktuose, o mokesčių administratoriaus pozicija kardinaliai pasikeitė atliekamo mokestinio patikrinimo metu. Pareiškėjo nuomone, šis mokestinis patikrinimas neturi ir negali turėti nieko bendro su baudžiamosiomis bylomis, todėl visi įrodymai turėjo būti vertinami objektyviai.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas aplinkybes, Pareiškėjas mano, kad Inspekcija ir Šiaulių AVMI pažeisdamos MAĮ reikalavimus, praleidus nustatytus terminus, neteisėtai priėmė skundžiamus sprendimus, kurie laikytini neturinčiais juridinės galios, be to, mokesčių administratorius netinkamai vertino rašytinius įrodymus, juos iškraipė arba išvadas darė remdamasi tik subjektyvia nuomone.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija) konstatuoja, jog Pareiškėjo skundas atmestinas, ginčijamas Inspekcijos 2014-05-30 sprendimas Nr. 68-103 tvirtintinas.

Iš bylos medžiagos matyti, jog ginčas tarp šalių vyksta dėl to, ar pagrįstai mokesčių administratorius konstatavo, kad Pareiškėjo 2006-2011 m. patirtos išlaidos atitinkamais mokestiniais laikotarpiais viršijo juridinę galią turinčiais pajamų šaltiniais patvirtintas pajamas ir mokesčių bazę nustatė bei mokesčius apskaičiavo, vadovaudamasis MAĮ 70 str. 1 dalies nuostatomis, pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą, taip pat dėl to, ar mokesčių administratoriaus veiksmais nebuvo pažeistos mokesčių teisės procedūrinės normos.

Įvertinus tiek Inspekcijos sprendimo, tiek Šiaulių AVMI patikrinimo akto bei sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo nuostatas, matyti, kad šiuose dokumentuose gana plačiai aptartos mokesčių administratoriaus nustatytos faktinės aplinkybės, susijusios su Pareiškėjo (jo šeimos) gautomis pajamomis, patirtomis išlaidomis. Atsižvelgiant į tai, kad tiek Šiaulių AVMI, tiek Inspekcijos sprendimuose nurodyti išsamūs faktiniai bei teisiniai Pareiškėjo apmokestinimo pagrindai, bei tai, kad Pareiškėjas savo skunde yra išdėstęs gana tiksliai ir aiškiai apibrėžtus nesutikimo su centriniu mokesčių

administratoriumi motyvus, Komisija, vengdama pasikartojimų, sutikdama su Inspekcijos motyvacija, pasisakys dėl centrinio mokesčių administratoriaus sprendimo pagrįstumo, atsižvelgdama į Pareiškėjo skunde nurodytus esminius motyvus.

I. Dėl procedūrinio pobūdžio pažeidimų

Pareiškėjas skunde dėsto argumentus dėl mokesčių apskaičiavimo terminų, nurodydamas, kad jo mokestinis patikrinimas pradėtas 2011 metais ir buvo vertinamas 2006-2010 m. laikotarpis, tačiau papildomos mokesčių sumos apskaičiuotos ir už 2011 metus, todėl Pareiškėjas mano, kad papildomi mokesčiai jam apskaičiuoti už 6 metus, pažeidžiant MAĮ 68 str. nuostatas (mokesčiai už 2011 m. apskaičiuoti neteisėtai).

Pažymėtina, kad MAĮ 68 str. 1 dalyje yra nurodyta, jog jeigu kitaip nenustatyta atitinkamo mokesčio įstatyme, mokesčių mokėtojas ar mokesčių administratorius mokestį apskaičiuoti arba perskaičiuoti gali ne daugiau kaip už einamuosius ir penkerius praėjusius kalendorinius metus, skaičiuojamus atgal nuo tų metų, kada pradėdama mokestį apskaičiuoti arba perskaičiuoti, sausio 1 dienos. Pareiškėjo atveju, Šiaulių AVMI pavedimas tikrinti Pareiškėjo mokestines prievoles buvo išrašytas 2011-06-23, todėl vadovaujantis MAĮ 68 str. 1 dalyje nustatytais mokesčio apskaičiavimo ir perskaičiavimo senaties terminais, darytina išvada, kad mokesčių administratorius pagrįstai atliko einamųjų metų (2011) ir penkerių praėjusių kalendorinių metų (2010, 2009, 2008, 2007, 2006) mokestinį patikrinimą. Taigi, MAĮ 68 str. 1 dalyje apibrėžtas mokesčių apskaičiavimo ir perskaičiavimo senaties terminas nebuvo pažeistas, o Pareiškėjo argumentai dėl mokesčių administratoriaus padarytų procedūrinių pažeidimų laikytini nepagrįstais.

Pareiškėjas ginčija mokesčių administratoriaus sprendimų teisėtumą, motyvuodamas tuo, kad Šiaulių AVMI priėmė 2014 m. vasario 25 d. sprendimą Nr. FR0682-79, praleidusi įstatymo nustatytą terminą, t. y. MAĮ 132 str. 4 dalyje įtvirtintą sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo per 35 dienas nuo patikrinimo akto įteikimo mokesčių mokėtojui dienos priėmimo terminą. Pareiškėjas skunde Komisijai pažymi, kad 35 dienų terminą priimti sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo vietos mokesčių administratorius praleido tiek skaičiuojant nuo realaus patikrinimo akto įteikimo Pareiškėjui dienos (registruotos siuntos Nr. RN657293625LT įteikimo data Pareiškėjas nurodė 2014-01-15), tiek vadovaujantis MAĮ 164 straipsnyje įtvirtinta norma, kad laikoma, jog patikrinimo aktas įteiktas 5 darbo dieną nuo siuntos perdavimo pašto tarnybai (patikrinimo aktas Pareiškėjui laikytinas įteiktu 2014-01-20, t. y. 5 darbo dieną nuo Šiaulių AVMI patikrinimo akto 2014-01-10 perdavimo AB „Lietuvos paštas“). Pasak Pareiškėjo, sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo priėmimo terminas pasibaigė 2014-02-24, tačiau Šiaulių AVMI sprendimas priimtas tik 2014-02-25, pasibaigus sprendimo priėmimo terminui, tai esą yra pagrindas Šiaulių AVMI sprendimą pripažinti neturinčiu juridinės galios ir panaikinti.

LVAT, formuodamas vienodą teisminę praktiką, yra akcentavęs, jog „viešojo administravimo subjektui įstatyme nustatytas terminas, per kurį turi būti priimtas administracinis sprendimas, yra instrukcinio pobūdžio, todėl šio termino pasibaigimas nedaro negaliojančiu administracinio sprendimo, priimto pasibaigus šiam terminui. Įstatyme nustatyto termino, per kurį turi būti priimtas administracinis sprendimas, pasibaigimas nepaneigia viešojo administravimo subjekto kompetencijos priimti administracinį sprendimą ar atlikti kitus veiksmus, t. y. tiesiogiai nesukuria neigiamų teisinių pasekmių, tik prailgina administracinį procesą. Viešojo administravimo subjektui praleidus įstatyme ar kitame teisės akte nustatytą administracinio sprendimo priėmimo terminą, galima konstatuoti viešojo administravimo subjekto neveikimą, tai suteikia teisę asmeniui ginti savo teises kreipiantis su skundu dėl neveikimo.“ (2012-01-27 LVAT nutartis adm. byloje Nr. A⁶⁰²-110/2012).

Ginčo atveju, nėra pagrindo konstatuoti mokesčių administratoriaus neveikimą, nes terminas buvo praleistas nežymiai – 1 diena. Pareiškėjo argumentai, jog pasibaigus sprendimo priėmimo terminui, mokesčių administratoriaus priimtas sprendimas neturi juridinės galios ir turi būti panaikintas yra nepagrįsti, kadangi MAĮ 132 str. 4 dalyje nustatytas terminas yra garantija, kad tuo laikotarpiu nebus priimtas mokesčių administratoriaus sprendimas, o fiziniai ar juridiniai asmenys turės galimybę pateikti pastabas dėl patikrinimo akto, t. y. minėto termino praleidimas nesukuria neigiamų pasekmių Pareiškėjui, nes teisės aktai to nenustato ir atsižvelgiant į praleistą terminą (1 diena) negalima konstatuoti viešojo administravimo subjekto sprendimo negaliojimo.

II. Dėl mokesčių apskaičiavimo pagrįstumo

Mokesčių administratorius, atlikęs Pareiškėjo mokestinį patikrinimą už 2006-2011 metų laikotarpį, gyventojų pajamų mokesčio bazę nustatė, vadovaudamasis MAĮ 70 str. 1 dalimi pagal mokesčių administratoriaus atliktą įvertinimą, pritaikius išlaidų metodą, konstatavęs, kad Pareiškėjo

šeima 2006-2011 metų laikotarpiu disponavo kitomis, iš nenustatytų šaltinių gautomis pajamomis, nuo kurių nedeklaravo ir nesumokėjo GPM ir PSD įmokų. Tokias aplinkybes mokesčių administratorius konstatavo, įvertinęs patikrinimo metu surinktą informaciją iš komercinių bankų apie Pareiškėjo ir jo sutuoktinės A. Š. gautas pajamas, patirtas išlaidas, Inspekcijos informacinės duomenų bazės duomenis (apie registruotus sandorius, gautas pajamas, turimą VĮ „Registru centras“ informaciją apie Pareiškėjo ir jo sutuoktinės vardu registruotą nekilnojamą turtą, VĮ „Regitra“ informaciją apie turimas transporto priemones), operatyvių patikrinimų metu surinktą informaciją apie fizinių asmenų su Pareiškėju vykdytus sandorius (suteikiant ir gaunant paskolas), bei kitą patikrinimo metu surinktą informaciją.

Pareiškėjo skunde nurodomos neva mokesčių administratoriaus daromos sąsajos su Pareiškėjo atžvilgiu vykdomu baudžiamuoju persekiojimu neturi teisinio pagrindo. Nors Šiaulių AVMI buvo pateikta informacija apie Pareiškėjo atžvilgiu vykdomą baudžiamąjį persekiojimą, dėl Baudžiamojo kodekso 199 str. 1 dalyje numatytos nusikalstamos veiklos, tačiau tai, kad Pareiškėjas dėl šių veikų pripažintas kaltu, savaime nesudaro pagrindo mokesčių administratoriui skaičiuoti mokesčius. Mokesčiai Pareiškėjui buvo apskaičiuoti dėl to, kad Pareiškėjas (jo sutuoktinė) nepagrindė juridinę galią turinčiais šaltiniais tikrinamuoju laikotarpiu patirtų išlaidų, dėl ko buvo konstatuota, kad Pareiškėjas (jo šeima) turėjo įstatymų nustatyta tvarka neapmokestintų pajamų šaltinių, kurių kilmės mokesčių administratorius nustatinėti, taikydamas MAĮ 70 straipsnio nuostatas, neprivalo. Todėl Komisijos vertinimu, ši informacija mokesčių administratoriui buvo teikiama informaciniais tikslais, tuo tarpu apmokestinimą mokesčių administratorius vykdė, remdamasis ne baudžiamojoje byloje esančia informacija, o savo surinktais ir pagal įrodymų vertinimo reikalavimus įvertintais duomenimis.

Iš byloje esančios medžiagos matyti, kad Pareiškėjo šeimos išlaidoms 2006-2011 metų laikotarpiu mokesčių administratorius priskyrė Pareiškėjo motinos L. Š. vardu įregistruotų 2006-10-02 trijų kambarių buto (duomenys neskelbtini) įsigijimo išlaidas (40000 Lt) ir 2008-03-15 žemės sklypo (duomenys neskelbtini) įsigijimo išlaidas (49500 Lt), pragyvenimo išlaidas (21884,40 Lt (2006 m.) + 26722,80 Lt (2007 m.) + 31093,30 Lt (2008 m.) + 30024 Lt (2009 m.) + 29390,40 Lt (2010 m.) + 33100,80 Lt (2011 m.)) išlaidas statyboms (18999 Lt (2008 m.) + 68722,50 Lt (2009 m.) + 60,50 Lt (2010 m.) + 845 Lt (2011 m.)), pavedimų išlaidas fiziniams asmenims (18533,45 Lt 2011 m.), išlaidas Ž. O. (185667,68 Lt), išlaidas lengvajam automobiliui įsigyti (14000 Lt).

Pareiškėjas šias išlaidas ginčija, teigdamas, kad dalis jų buvo ne jo šeimos, o jo motinos L. Š. išlaidos (nekilnojamojo turto įsigijimas, statybų išlaidos), kita dalis išlaidų buvo iš skolintų lėšų (paskola Ž. O. 2011 m.), dar kitą dalį išlaidų Pareiškėjas neigia patyręs (pragyvenimo išlaidos, išlaidos lengvajam automobiliui, pervedimai fiziniams asmenims). Išlaidoms pagrįsti Pareiškėjas mokesčių administratoriui teikė sutartis su įvairiais fiziniais asmenimis: tris paskolos sutartis su giminystės ryšiais susijusiais asmenimis (B. Š. (sutuoktinės sesers vyras), Ž. O. (pusseserė) ir R. U. (pusbroliu)); 2013-01-25 L. M. paaiškinimo kopiją; 2013-02-16 V. G. patvirtinimo dėl automobilio SEAT LEON įsigijimo aplinkybių kopiją; 2011-03-08 paskolos sutarties tarp A. Š. ir S. B. kopiją; 2011-05-07 paskolos sutarties tarp A. Š. ir L. M. kopiją; 2011-05-20 paskolos sutarties tarp A. Š. ir Ž. O. kopiją; 2011-10-29 paskolos sutarties tarp A. Š. ir A. K. kopiją; 2011-01-12 paprastojo neprotestuotino vekselio, surašyto tarp A. Š. ir M. S. , kopiją ir 2011-04-02 paprastojo vekselio, surašyto tarp A. Š. ir N. L. , kopiją.

Mokesčių administratoriui, tikrinant mokesčių apskaičiavimą pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą, taikant išlaidų metodą, yra svarbu nustatyti išlaidas patyrusį asmenį. MAĮ 10 straipsnyje įtvirtintas principas įpareigoja mokesčių administratorių mokesčių teisiniuose santykiuose viršenybę teikti šių santykių dalyvių veiklos turiniui, o ne jos formaliai išraiškai, t. y. ginčo atveju, įtvirtina būtinybę nustatyti tikrąjį išlaidas patyrusį asmenį, neatsižvelgiant į formalius sandorius. Pagal MAĮ 69 str. 1 dalį, tais atvejais, kai mokesčio mokėtojo sandoris, ūkinė operacija ar bet kokia jų grupė sudaromi turint tikslą gauti mokesstinę naudą, t. y. tiesiogiai ar netiesiogiai nukelti mokesčio mokėjimo terminus, sumažinti mokėtiną mokesčio sumą arba visiškai išvengti mokesčio mokėjimo, arba padidinti grąžintiną (įskaitytiną) mokesčio permoką (skirtumą), arba sutrumpinti mokesčio permokos (skirtumo) grąžinimo terminus, mokesčių administratorius, apskaičiuodamas mokesťį, taiko turinio viršenybės prieš formą principą. Pagal šią teisės normą mokesčių administratorius neatsižvelgia į formalią mokesčių mokėtojo veiklos išraišką, bet atkurti iškreipiamas ar slepiamas aplinkybes, su kuriomis mokesčių įstatymai sieja apmokestinimą, ir mokesťį apskaičiuoja pagal minėtų mokesčių įstatymų atitinkamas nuostatas. Aiškinant minėtą teisės normą LVAT teismo praktikoje laikomasi nuostatos, jog ji taikytina tik tuo atveju, kai nustatoma, kad tiriamo (abejones keliančio) sandorio (ūkinės operacijos) tikslas yra vienintelis – gauti mokesstinę naudą. Kai nustatoma, kad atitinkamas sandoris (ūkinė operacija) turi kitus, ekonomiškai arba

kitaip pagrįstus tikslus, nurodyta norma negali būti taikoma net ir tuo atveju, kai mokesčio mokėtojas turėjo iš šio sandorio (ūkinės operacijos) atitinkamą mokesstinę naudą (2008-02-20 sprendimas adm. byloje Nr. A⁵⁵⁶-250/2008, 2010-04-29 nutartis adm. byloje Nr. A⁴⁴²-644/2010).

Ginčo atveju, mokesčių administratorius, remdamasis nekilnojamojo turto registro duomenimis, nustatė, kad Pareiškėjo ir sutuoktinės A. Š. vardu registruoto nekilnojamojo turto nėra, tuo tarpu Pareiškėjo motinos L. Š. vardu įregistruoti trys nekilnojamojo turto objektai: 1994 metais įsigytas butas (duomenys neskelbtini); 2006-10-02 įsigytas trijų kambarių butas (duomenys neskelbtini) (už 40000 Lt) ir 2010-12-14 parduotas seseriai V. O. (už 70000 Lt, po 2010-11-30 atlikto Pareiškėjo veiklos operatyvaus patikrinimo); 2008-03-15 įsigytas žemės sklypas (duomenys neskelbtini) (už 49500 Lt), kuriame statomam namui 2008-08-11 išduotas statybos leidimas Nr. GN-78 (Pareiškėjas mokesčių administratoriui patikrinimo metu pateikė statybinių medžiagų namo statybai įsigijimo dokumentus). Mokesčių administratorius, siekdamas nustatyti L. Š. finansines galimybes įsigyti nekilnojamąjį turtą ir sukaupti lėšas namo statybai, 2011-06-17 atliko mokesčių mokėtojos L. Š. mokesstinį tyrimą, kurio metu nustatė, kad pagal IMIS_SODRA duomenų bazės duomenis ji nedirbo nuo 1997-05-08, gavo tik invalidumo pašalpą. L. Š. 2011-02-10 paaiškiniame mokesčių administratoriui nurodė, kad gyvena adresu (duomenys neskelbtini); 2008 metų kovo mėnesį nusipirko 11,18 arų žemės sklypą su ūkiniu pastatu ir kiemo statiniais, nes turėjo susitaupiusi lėšų iš tėvo slaugos metu duodamų pinigų, mamos pajamų (iš viso 28000 Lt), uošvio jai apie 1992 m. paliktų 8000 JAV dolerių; namo statybai pinigus skolinosi sūnus. Iš mokesčių administratoriaus byloje surinktų duomenų matyti, kad L. Š. tėvo (B. S.) vidutinė mėnesio pensija 2005 m. buvo 568,32 Lt, 2006 m. – 623,47 Lt, 2007 m. – 811,43 Lt, 2008 m. – 1097,87 Lt; motinos (S. S.) vidutinė mėnesio pensija 2005 m. buvo 535,20 Lt, 2006 m. – 622,95 Lt, 2007 m. – 761,48 Lt, 2008 m. – 956,95 Lt. Komisija, atsižvelgdama į Lietuvos statistikos departamento internetinėje svetainėje www.stat.gov.lt oficialiai skelbiamus duomenis apie vieno socialinio draudimo pensija drausto asmens vidutinės vartojimo išlaidas, kurios 2005 m. buvo 578 Lt, 2006 m. – 652 Lt, 2007 m. – 749 Lt, 2008 m. – 849 Lt, konstatuoja, kad nustatytos faktinės aplinkybės, jog L. Š. gavo tik invalidumo pašalpą ir, kaip pati teigė, disponavo tėvų pensijomis, patvirtina mokesčių administratoriaus padarytą išvadą, kad minėtų lėšų galėjo užtekti tik L. Š. ir jos tėvų pragyvenimo išlaidoms padengti. Atsižvelgiant į tai, bei tai, jog L. Š. nepagrindė tariamo uošvio palikimo lėšų jokiais įrodymais, darytina išvada, kad L. Š. neturėjo galimybės sutaupyti lėšų nekilnojamajam turtui (butas (duomenys neskelbtini) ir žemės sklypas (duomenys neskelbtini)) 2006 ir 2008 metais įsigyti.

Taigi mokesčių administratorius patikrinimo metu nustatė, jog L. Š. 1990-01-23 gyvenamąją vietą yra deklaravusi (duomenys neskelbtini), o 2006 metais nupirkto trijų kambarių butu (duomenys neskelbtini) naudojosi Pareiškėjas su šeima (Pareiškėjo sutuoktinė su vaikais yra deklaravę bute (duomenys neskelbtini) gyvenamąją vietą nuo 2008 m. liepos mėnesio, Pareiškėjas nurodė jame gyvenantis 2010-11-30 Operatyvios kontrolės skyriui rašytiniame paaiškiniame, 2010-12-14 minėtą butą perpirkusi V. O. 2011-08-31 paaiškiniame patvirtino, jog jame gyvena Pareiškėjas su šeima). Taip pat mokesčių administratorius nustatė, jog žemės sklype (duomenys neskelbtini) išlaidomis namo statyboms rūpinosi Pareiškėjas, jis pats teikė mokesčių administratoriui įrodymus apie namo statyboms patirtas išlaidas, kurias grindė lėšomis iš paskolų (Pareiškėjas, siekdamas pagrįsti namo statybos išlaidas, pateikė paskolų sutartis su B. Š. (sutuoktinės sesers vyras), Ž. O. (pusseserė) ir R. U. (pusbrolis)). Tai, kad lėšomis, skirtomis statybų išlaidoms, rūpinosi sūnus (Pareiškėjas) patvirtino ir L. Š. savo 2011-02-10 paaiškiniame mokesčių administratoriui. Todėl mokesčių administratorius šiuo atveju, nustatydamas tikrąjį išlaidas, susijusias su nekilnojamojo turto įsigijimu, patyrusį asmenį, pagrįstai vadovavosi MAĮ 69 str., pripažindamas, kad tikrasis nekilnojamojo turto įgijėjas yra Pareiškėjas, kuris patyrė su minėto turto įsigijimu ir statyba susijusias išlaidas. Atsižvelgiant į tai, Pareiškėjo argumentas, jog pakartotinio patikrinimo metu netinkamai įvertinus sudarytų sandorių turinį, sandorio šalių valių, be įstatyminio pagrindo, nepagrįstai taikytas MAĮ 69 straipsnyje įtvirtintas turinio viršenybės prieš formą principas, yra nepagrįstas ir paneigtas aukščiau nurodytais faktais. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog L. Š. neturėjo finansinių galimybių įvykdyti savo kaip pirkėjos įsipareigojimus (sumokėti už turtą), įsigytu nekilnojamuoju turtu naudojosi ne sutartyse nurodoma jo savininkė, o jos sūnus (Pareiškėjo šeima), būtent Pareiškėjas buvo tas asmuo, kuris rūpinosi statybos išlaidomis, t. y. L. Š. vaidmuo nekilnojamojo turto sandoriuose buvo formalus pobūdžio, kurio tikslas – apsunkti galimybes nustatyti tikruosius nekilnojamojo turto sandorių dalyvius, jų patirtas išlaidas nekilnojamajam turtui įsigyti, įvertinant ir tai, kad pagal byloje pateiktą informaciją Pareiškėjo atžvilgiu buvo vykdomi baudžiamoji persekiojimo veiksmai.

Dėl Pareiškėjui suteiktų paskolų realumo. Kaip minėta, mokesčių administratorius konstatavo, kad Pareiškėjo (jo šeimos) išlaidos 2006-2011 metų laikotarpiu viršijo pajamas ir mokesčių bazę nustatė bei mokesčius apskaičiavo, vadovaudamasis MAĮ 70 str. 1 dalies nuostatomis, pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą. Pareiškėjas mokesčių administratoriui nurodė, kad 2006-2011 m. išlaidoms jis naudojo fizinių asmenų jam paskolintas lėšas (2011-02-10 paaiškinime Šiaulių AVMI Pareiškėjas nurodė pinigų namo statybai motinos vardu įsigytame sklype skolinęsis iš B. Š. (2008-07-10 40000 Lt), Ž. O. (2009-02-15 12000 svarų sterlingų), R. U. (2009-08-19 25000 Lt)); Pareiškėjas su sutuoktine, susipažinę su Šiaulių AVMI 2013-01-04 patikrinimo aktais Nr. 35-38 ir 35-76 bei 2013-02-15 sprendimais Nr. 35-28 ir 35-76, jau žinodami, kiek teisės aktų nustatyta tvarka apmokestintų lėšų šeimai trūksta, mokesčių administratoriui papildomai pateikė paskolų raštelių ir vekselius bei paaiškinimus su L. M. (2013-01-25 paaiškinimas dėl A. Š. 2011 m. pervestų 10000 Lt, 2011-05-07 paskolos sutartis dėl 40000 Lt paskolos A. Š.), S. B. (2011-03-08 sutartis dėl 20000 Lt paskolos A. Š.), M. S. (2011-01-12 paprastasis neprotestuotinas vekselis dėl A. Š. 15000 Lt skolos), N. L. (2011-04-02 paprastasis neprotestuotinas vekselis dėl A. Š. 25000 Lt skolos) ir A. K. (2011-10-29 sutartis dėl 40000 Lt paskolos dalimis suteikimo), 2011-05-20 paskolos sutartį su Ž. O. (dėl pastarajai suteiktos 90000 Lt paskolos). Pareiškėjas laikosi pozicijos, kad mokesčių administratorius netinkamai vertino jo pateiktus įrodymus dėl suteiktų paskolų sutarčių ir vekselių realumo; be to, mokesčių administratorius, patikrinimo metu nenustatęs piktnaudžiavimo atvejų Pareiškėjo, kaip mokėtojo, veiksmuose, apskaičiuojant mokėtinas mokesčių sumas, nepagrįstai taikė MAĮ 70 straipsnio nuostatas.

Pažymėtina, jog MAĮ 70 straipsnis nustato specialaus mokesčių apskaičiavimo metodo taikymą, kai mokesčių mokėtojas nevykdo arba netinkamai vykdo savo pareigas apskaičiuoti mokesčius (1); bendradarbiauti su mokesčių administratoriumi (2); tvarkyti apskaitą, saugoti apskaitos ar kitus dokumentus (3) ir dėl to mokesčių administratorius negali nustatyti mokesčių mokėtojo mokesstinės prievolės dydžio įprastine, tai yra atitinkamo mokesčio įstatyme nustatyta, tvarka. Detalūs šio mokesčio apskaičiavimo būdo taikymo atvejai aptarti Taisyklių 4 punkte. Taip pat Taisyklių 6.1. p. nustatyta, kad norėdamas apskaičiuoti mokesčių mokėtojui priklausančią mokėti mokesčio sumą pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą, mokesčių administratorius konstatuoja faktus, aplinkybes, kurioms esant gali būti atliktas įvertinimas, t. y. mokesčių administratorius gali priimti sprendimą mokesčių apskaičiuoti pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą tik tada, kai nustatomas bent vienas faktas ar aplinkybė, nurodyta Taisyklių 4 punkte. Akcentuotina, jog Inspekcijos ginčijamame sprendime išsamiai aptartos MAĮ 70 straipsnio, Taisyklių, LVAT nutarčių nuostatos dėl mokesčių apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taikymo, mokėtojo pareigų pagrįsti pajamų šaltinius. Komisija, atsižvelgdama į šias aplinkybes, vengdama pasikartojimų ir sutikdama su mokesčių administratoriaus pateiktu MAĮ 70 str. 1 dalies, Taisyklių nuostatų vertinimu, plačiau šių nuostatų ir faktinių ginčo bylos aplinkybių iš naujo neaptarinėja, pripažindama, jog Pareiškėjas privalėjo laiku (pirminio mokesstinio patikrinimo metu) teikti visus tikrinamuoju laikotarpiu įsigyto turto ir turėtų išlaidų bei pajamų (tame tarpe paskolų) gavimo šaltinius įrodančius dokumentus (MAĮ 40 straipsnis).

Atsižvelgiant į tai, jog tarp šalių ginčas kyla dėl to, ar turėjo mokesčių administratorius teisę apskaičiuoti mokesčius pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą, ginčo byloje analizuotinas klausimas ar Pareiškėjo mokesčių administratoriui pateikti dokumentai yra pakankami, apskaičiuojant Pareiškėjui mokesčius įstatymų nustatyta tvarka.

Pareiškėjas dėsto, kad 2008-07-10 B. Š. jam paskolino 40000 Lt sumą, o šie veiksmai, kaip ir reikalavo tuo metu galiojančios įstatymų nuostatos, buvo įforminti raštu sudarant paskolos sutartį. Pareiškėjas pateikė mokesčių administratoriui laisvos formos 2008-07-10 sutartį, pagal kurią B. Š. iki 2013-07-10 skolina Pareiškėjui 40000 Lt sumą, sutartyje numatyta, kad paskolos gavėjas nemokės mėnesinių palūkanų.

Kaip matyti, kad Šiaulių AVMI iš Klaipėdos AVMI 2012-04-04 operatyvaus patikrinimo ataskaitos Nr. AB14-87 ir 2013-09-16 rašto Nr. (8-6)-02-6193 nustatė, jog B. Š. 2008-07-10 neturėjo santaupų ir laisvų pajamų suteikti Pareiškėjui 40000 Lt paskolą. Klaipėdos AVMI, įvertinusi Inspekcijos duomenų bazėse pateiktą informaciją apie B. Š. bei jo sutuoktinės gautas pajamas ir patirtas išlaidas, piniginių lėšų judėjimą sąskaitose bei gautas paskolas, nustatė, kad laikotarpiu nuo 2006-01-01 iki 2007-12-31 jų šeimos 2008-01-01 turimų lėšų ir išlaidų balansas buvo neigiamas ir nebuvo laisvų lėšų, be to, B. Š. iš 2008-04-29 S3 banko 350000 Lt gautos paskolos, grynaisiais pinigais 2008-05-20 išsiėmė tik 30000 Lt, kitą paskolos dalį panaudojo įvairiems atsiskaitymams, pervedant pinigus tik bankiniais pavedimais. Inspekcija sprendime paneigė tikimybę, jog B. Š. išgryninti 30000 Lt galėjo būti perskolinti

Pareiškėjui, tuo, kad Pareiškėjui paskolos suteikimo 2008-07-10 datai nustatytas B. Š. šeimos 266097 Lt trūkstamas lėšų likutis. Atsižvelgus į B. Š. operatyvaus tyrimo metu surinktą informaciją, konstatuotina, kad mokesčių administratorius pagrįstai pripažino, jog B. Š. neturėjo 2008-07-10 40000 Lt laisvų lėšų paskolai Pareiškėjui suteikti.

Išvadą, kad 2008-07-10 paskola Pareiškėjui nebuvo suteikta, patvirtina ir B. Š. paaiškinimų nenuoseklumas, skirtingas pinigų grąžinimo fakto išaiškinimas, kai B. Š. Pareiškėjui skolintų piniginių lėšų šaltiniu 2011-08-31 paaiškiniame nurodė lėšas, gautas iš S3 paskolos 2008 m. balandžio mėn. (pateikė 2008-04-29 kredito sutartį Nr. 0250818070262-13), bei teigė, kad skolą Pareiškėjas yra atidavęs, paskutinę pinigų dalį grąžino 2010 m., vėlesniame 2012-01-11 paaiškiniame B. Š. jau nurodė Pareiškėjui skolintų piniginių lėšų šaltiniu asmeninius bei paskolinius pinigus ir, kad pasiskolintus pinigus Pareiškėjas grąžino dalimis per kelis kartus tais pačiais (2008) metais; tuo tarpu Pareiškėjas mokesčių administratoriui teigė, jog paskolą grąžino jo motina L. Š. gavusi pajamų iš nekilnojamojo turto pardavimo. Kita vertus, taip pat sutiktina su Inspekcijos argumentu, jog 2008-07-10 paskolos sutarties turinys, kai Pareiškėjui nenustatomos grąžinimo garantijos bei neskaičiuojamos palūkanos, nors pats B. Š. įsipareigojęs kredito įstaigoms bei turi mokėti palūkanas, yra nepagrįstas ekonomine logika.

Taip pat Pareiškėjas Komisijai nurodo, jog teikė mokesčių administratoriui 2009-02-15 su Ž. O. pasirašytą paskolos sutartį, pagal kurią Ž. O. jam paskolino 12000 svarų sterlingų (apie 46960 Lt), tačiau pakartotinio patikrinimo eigoje Šiaulių AVMI išsamiau nenagrinėjo reikšmingų aplinkybių, susijusių su nurodyta paskolos sutartimi, t. y. nebuvo aktyvi ir nesiekė rinkti papildomų duomenų, jų nesurinko, neįvertino Pareiškėjo iniciatyva pateiktų įrodymų.

Dėl pastarojo Pareiškėjo motyvo Komisija pažymi, kad nurodytus Pareiškėjo ir jo sutuoktinės papildomai pateiktus dokumentus įvertino tiek vietos, tiek centrinis mokesčių administratorius. Mokesčių administratoriaus argumentai ir motyvai, kodėl į šiuos dokumentus neatsižvelgė vertindamas tiek Ž. O. , tiek R. G. galimybes sukaupti ginčo sumą, išsamiai nurodyti tiek mokesčių administratoriaus sprendimuose (2014-01-10 patikrinimo akto 4, 11-13 psl., 2014-02-24 sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo 2, 5-7 psl., Inspekcijos skundžiamo sprendimo 8-10 psl.), tiek Komisijos sprendimo nustatomojoje dalyje (6-7 psl.). Su Inspekcijos pateiktu šių dokumentų vertinimu Komisija sutinka ir daro išvadą, kad mokesčių administratorius tinkamai ir išsamiai argumentavo neatsižvelgimo į juos motyvus. Taigi Pareiškėjas nepagrįstai nurodė, kad pakartotinio patikrinimo metu Šiaulių AVMI neįvertino jo iniciatyva pateiktų įrodymų.

Komisija akcentuoja, kad Pareiškėjo į bylą pateikti dokumentai (2011-02-01 „S1“, adresas (duomenys neskelbtini), London, NW1 5DH, pažyma, kurioje nurodyta, kad Ž. O. nuo 2005-05-23 dirba „S2“ ir jos atlyginimas per metus yra 16371 svarų sterlingų (apie 64065 Lt) neatskaičiavus mokesčių; 2011-06-27 Ž. O. raštas, kuriame ji teigia, kad ji Londone gyvena su R. G. ir nuo 2004 metų didžiąją dalį atlyginimo atideda taupymui; R. G. 2011-08-19 paaiškinimas Nr. 8, kuriame nurodyta, kad jis gyvena kartu su Ž. O. Londone ir ją išlaiko, o ji savo uždirbtas pajamas taupo; APG B. C. kompanijos raštas, pasirašytas A. P. , kuriame nurodyta, kad R. G. dirbo minėtoje kompanijoje ir nuo 2011 m. sausio iki birželio 25 d. ir uždirbo iš viso 8193,75 svarų sterlingų neatskaičiavus mokesčių), neįrodo, kad Ž. O. galėjo sutaupyti ginčo sumą, kadangi nėra duomenų apie R. G. 2005-2009 metais uždirbtas pajamas ir galimybes dengti jo ir Ž. O. pragyvenimo išlaidas Londono mieste. Taigi Pareiškėjas nepateikė objektyvių duomenų ar įrodymų, jog Ž. O. galėjo sukaupti 12000 svarų sterlingų pinigines lėšas, taip pat neįrodė objektyviais faktais, kad 2009-02-15 paskolos sutartyje nurodyta pinigų suma realiai buvo jam perduota.

Komisija papildomai atkreipia dėmesį į Ž. O. ir Pareiškėjo sutuoktinės mokesčių administratoriui pateiktuose paaiškinimuose esančius akivaizdžius prieštaravimus dėl 2009-02-15 paskolos sutarties ir ginčo sumos. Kaip iš 2011-06-27 mokesčių administratoriui pateikto rašto matyti, Ž. O. 2009-02-15 Pareiškėjui skolintą sumą teigė taupiusi, nes grįžusi į Lietuvą planavo įsigyti nekilnojamojį turtą, tačiau Pareiškėjo sutuoktinė A. Š. į 2013-07-30 rašte Nr. (42.2)S-12289 mokesčių administratoriaus klausimus 2013-08-20 pateiktuose atsakymuose nurodė, kad 2010 m. gale Ž. O. buvo grįžusi į Lietuvą pasitikti švenčių, susitikimo metu ji nurodė, kad turi nusižiūrėjusi gyvenamąjį būstą ir planuoja jį galbūt įsigyti bei Pareiškėjo paprašė dalimis sugrąžinti paskolą, nes artimiausiu laiku prasidės derybos dėl nekilnojamojo turto įsigijimo. Be to, pastebėtina, kad mokesčių administratoriui pateiktoje Ž. O. ir Pareiškėjo paskolos sutartyje (ir tai yra vienintelis dokumentas mokesčių administratoriui teiktas 12000 svarų sterlingų sumos perdavimo Pareiškėjui faktui įrodyti), kurios surašymo data yra 2009-02-15, yra nurodyta, jog sutartį pasirašė „Ž. O. , kurios asmens dokumentas išduotas 2009-08-25 Nr. 12176066“ (Inspekcijos duomenų

bazės duomenimis Ž. O. asmens tapatybės kortelė Nr. 12176066 buvo išduota 2009-08-25 ir galiojo iki 2012-10-19), t. y. matyti, jog 2009-02-15 surašant buvo naudojamas dokumentas, kuris tuo metu dar negalėjo ir nebuvo išduotas, kas, Komisijos nuomone, įrodo, kad dokumentas buvo surašytas formaliai, siekiant pagrįsti trūkstamus Pareiškėjo pajamų šaltinius.

Pareiškėjas skunde nurodo, jog faktui, kad 2009-08-19 R. U. jam paskolino 25000 Lt sumą, pagrįsti mokestinio patikrinimo metu buvo pateikta 2009-08-19 paskolos sutartis tarp Pareiškėjo ir R. U. , R. U. paso kopija su žyma, kad jis lėktuvu atvyko į Varšuvos oro uostą, iš kurio vėliau išvyko, tuo tarpu, pasak Pareiškėjo, atvykus į Lenkiją ir vėliau vykstant į Lietuvą sienos kirtimas nėra fiksuojamas, nes įstojus į Europos Sąjungą tokia kontrolės procedūra buvo panaikinta, be to, R. U. atvyko su šeima, todėl šeima galėjo atsivežti didesnes sumas piniginių santaupų, nes 10000 Eur riba taikoma vienam asmeniui.

Pažymėta, kad LVAT, formuodamas vienodą teisminę praktiką, yra pabrėžęs, jog „konstatuoti tam tikro fakto buvimą ar nebuvimą galima tik remiantis byloje surinktų įrodymų visuma, o ne atskirais įrodymais. Nustatant teisiškai reikšmingas aplinkybes, turi būti įvertintas surinktų įrodymų pakankumas, jų nuoseklumas, galimi jų prieštaravimai, logiškumas, atitinkamų duomenų nurodymo aplinkybės, įrodymų šaltinių patikimumas. <...> taip pat galima daryti išvadą, kad įrodymų vertinimas, kaip objektyvios tiesos nustatymo procesas, grindžiamas subjektyviu faktoriumi – vidiniu įsitikinimu – <...> įrodymais pagrįsta išvada, kuri padaroma iš surinktų įrodymų, kada išnagrinėjami reikšmingi faktai, iškeliamos ir ištiriamos galimos versijos, įvertinami kiekvienas įrodymas atskirai ir jų visuma (2011-09-19 nutartis adm. byloje Nr. A⁵⁵⁶-3513/2011).

Nagrinėjamu atveju, iš byloje esančios 2009-08-19 paskolos sutarties Nr. 2009-1 matyti, kad ja Pareiškėjo pusbroliu R. U. , turintis JAV pilietybę, įformino 25000 Lt paskolą Pareiškėjui, grąžinimo terminas nurodytas 2017-08-19, tačiau jokios paskolos grąžinimo garantijos ar laidavimas nenumatyti, palūkanos neskaičiuojamos, paskola turi būti grąžinta R. U. įgaliotam asmeniui – broliui S. U. . Mokesčių administratorius, siekdamas nustatyti, ar R. U. kirto Lietuvos sieną 2009 m. rugpjūčio mėnesį, kreipėsi į Migracijos departamentą prie LR Vidaus reikalų ministerijos su paklausimu, tačiau gautuose atsakymuose informacijos, kad R. U. minėtu laiku kirto Lietuvos Respublikos sieną, nėra; taip pat pakartotinio mokestinio patikrinimo metu į mokesčių administratoriaus paklausimą Muitinės departamentui prie Finansų ministerijos, ar R. U. , atvykdamas į Europos Sąjungą deklaravo teisės aktais nustatyta tvarka privalomą deklaruoti grynųjų pinigų sumą, gavo atsakymą, kad nėra duomenų apie R. U. deklaruotas grynųjų pinigų sumas nei atvykstant į Lietuvą, nei atvykstant į Lenkiją. Komisijos vertinimu, Inspekcija, vadovaudamasi patikrinimo metu surinktais įrodymais, pagrįstai konstatavo, kad Pareiškėjo pateikta 2009-08-19 paskolos sutartis Nr. 2009-1 bei papildomai pateiktos P. U. ir I. D. santuokos liudijimo bei jų asmens tapatybės dokumentų kopijos, tik patvirtina, kad santuoka buvo įregistruota ir, kad giminaitis iš JAV galėjo jose dalyvauti, bet nepatvirtina Pareiškėjo pinigų gavimo fakto, o netgi įrodžius R. U. grįžimą į Lietuvą, tai savaime dar nėra įrodymas, kad jis paskolino pinigus Pareiškėjui. Pareiškėjas 2011-02-17 paaiškinime abstrakčiai paaiškino sutarties sudarymo aplinkybes ir tai, kad apie balandžio mėnesį skambino pusbroliui į JAV ir prašė paskolinti pinigų, o aplinkybės, kad pusbroliu pinigų paskolino grįžęs į Lietuvą rugpjūčio mėnesį kito pusbrolio S. U. (R. U. brolio) bute, adresu (duomenys neskelbtini), litais (t. y. R. U. savo sąskaita keitė atsivežtą valiutą), tačiau negalėjo įvardinti, kas ir kur sutartį spausdino, sutartyje nurodyta, kad ji „sudaryta viename egzemplioriuje ir yra laikoma pas paskolos davėją iki paskolos gavėjas įvykdys sutartį“, tačiau 2011-09-06 telefonu Pareiškėjas mokesčių administratoriui paaiškino, kad sutarties originalas buvo saugomas Kaune pas S. U. . Be to, mokesčių administratorius nustatė, kad iš R. Š. pateiktų statybos išlaidas (iš viso 88627 Lt) pateisinančių dokumentų, tik 4 dokumentai, iš viso 2373 Lt sumai buvo išrašyti (apmokėti) po tariamai gautos 25000 Lt paskolos, likusiai 86254 Lt (88627-2373) sumai išrašyti dokumentai apmokėti iki 2009-08-19.

Taigi tai, kad 2009-08-19 paskolos sutarties Nr. 2009-1 dėl 25000 Lt grynųjų pinigų suteikimo aplinkybių išsamiai ir konkrečiai nepaaiškino nei pats paskolos gavėjas, nei tarpininkas S. U. (nepaaiškino, kas ir kur atspausdino paskolos sutartį, kiek sutarties egzempliorių buvo atspausdinta, kada, kaip ir kokia valiuta buvo perduoti pinigai), kad Pareiškėjas statybos išlaidų didžiąją dalį, 86254 Lt iš 88627 Lt sumos apmokėjo dar iki paskolos sutarties su R. U. pasirašymo, mokestinio ginčo byloje nėra įrodymų apie atgabentų pinigų sumą bei konvertavimą, paskolos sutartis sudaryta tarp artimų giminaičių, nepateikiant įrodymų apie paskolos davėjo galimybes suteikti beprocentines paskolas, Komisijos nuomone, paneigia 2009-08-19 R. U. paskolos sutarties realumą.

Komisija, atsižvelgusi į visus nurodytus motyvus ir argumentus, įvertinusi tiek Pareiškėjo, tiek mokesčių administratoriaus pateiktus įrodymus, konstatuoja, kad Inspekcijai nustatytų aplinkybių ir

surinktų įrodymų pakako padaryti išvadą, kad Pareiškėjas piniginių lėšų, kaip paskolų, nei iš B. Š., nei iš Ž. O., nei iš R. U. realiai negavo, o mokesčių administratorius įrodė savo pozicijos pagrįstumą. Tuo tarpu Pareiškėjas, nors ir teikė atitinkamus įrodymus, bet jie dėl savo nepakankamumo, dviprasmiškumo negali paneigti mokesčių administratoriaus pozicijos.

Dėl mokesčių administratoriui su 2013-03-20 skundu papildomai pateiktų L. M., S. B., A. K., M. S., N. L. paskolų sutarčių ir paprastųjų neprotestuotinių vekselių, grindžiant Pareiškėjo sutuoktinės A. Š. per banko sąskaitą į Ž. O. asmeninę banko sąskaitą dalimis per 2011 m. pervedant iš viso 46743 svarų sterlingų (pavedimų dienos kursu 185668 Lt) ir sumokant 1123 Lt komisinį mokestį už tarptautinius pervedimus turėtų išlaidų pajamų šaltinius, Komisija sutinka su Inspekcijos vertinimu, kad Pareiškėjas minėtais papildomais dokumentais neįrodė kitų grynųjų pinigų gavimo šaltinių. Inspekcija skundžiamame sprendime išsamiai pasisakė dėl Pareiškėjo papildomai po mokesčių administratoriaus atlikto mokestinio patikrinimo pateiktų paskolos sutarčių ir vekselių, paaiškinimų, jau žinomai Pareiškėjo šeimos išlaidų sumai pagrįsti, pagrįstumo (Inspekcijos sprendimo 10-12 psl.), atkreipdama dėmesį į Pareiškėjo sutuoktinės A. Š. paaiškinimų nenuoseklumą ir pozicijos keitimą, pvz., 2012-09-27 rašte A. Š. teigė, kad ji su draugėmis surinktus pinigus pervedavo į Ž. O. asmeninę banko sąskaitą, kad ši Anglijos internetinėse parduotuvėse nupirktų vaikiškų rūbėlių (šis paaiškinimas buvo mokesčių administratoriaus atmetas kaip neatitinkantis tikrovės ir negalintis pateisinti pervestos 185668 Lt sumos, surinkus įrodymus, kad draugės A. Š. pervedinėjo pinigus ir 2008-2010 m., o 2011 m. pervedė tik 12004 Lt, t. y. nustatyti datų ir sumų nesutapimai), 2013-03-20 skunde Inspekcijai, minėtai ginčo sumai pateisinti, Pareiškėjas pateikė kitą, prieštaraujančią pirminio mokestinio patikrinimo metu pateiktai, versiją, t. y., kad A. Š., pasiskolinusi iš kitų fizinių asmenų, grynaisiais pinigais (nors pati 2011 m. pinigus pervedinėjo per banką) ne tik tariamai grąžino Ž. O. 2009-02-15 Pareiškėjui grynaisiais pinigais suteiktą 12000 svarų sterlingų paskolą, bet Ž. O. dar paskolino 90000 Lt ir pateikė papildomą L. M. paaiškinimą bei papildomus paskolų raštelius ir vekselius, pasirašytus su susijusiais asmenimis (L. M., S. B., A. K., M. S., N. L.), iš viso 140000 Lt sumai). Inspekcija taip pat pabrėžė, kad minėti papildomai pateikti dokumentai nekonkretūs, nenurodantys grynųjų pinigų perdavimo aplinkybių (taip pat ir iš užsienyje gyvenančių asmenų), be to, akcentavo ekonominės logikos nebuvimą, kai Pareiškėjo šeima, neturėdama pinigų grąžinti tariamai Ž. O. anksčiau suteiktai 46960 Lt paskolai (namo statybos išlaidoms), skolinasi iš kitų fizinių asmenų ne tik paskolai grąžinti, bet dar 90000 Lt, kad suteiktą paskolą Ž. O. neva ketindami įsigyti nekilnojamąjį būstą kartu su ja Anglijoje. Pastebėtina, kad realių pinigų perdavimo įrodymų pagal minėtus papildomai pateiktus dokumentus nėra, visais atvejais pinigai neva skolinami buvo grynaisiais.

Pažymėtina, kad LVAT praktikoje laikomasi pozicijos, jog pareiga motyvuoti priimamą sprendimą negali būti suprantama kaip pareiga atsakyti absoliučiai į visus dalyvaujančių byloje asmenų iškeltus argumentus. Pagrįsti priimtą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detalai atsakyti į kiekvieną argumentą (2013-09-24 nutartis adm. byloje Nr. A-556-1995/2013). Taigi, atsižvelgus į tai, kad Inspekcija visapusiškai ištyrė Pareiškėjo pateiktus įrodymus bei įvertino ginčui reikšmingas aplinkybes, nurodė išsamius faktinius bei teisinius Pareiškėjo apmokestinimo pagrindus, Komisija, vengdama pasikartojimų, išsamiau apie kiekvieną Pareiškėjo 2013-03-20 pateiktą Inspekcijai dokumentą (2013-01-25 L. M. paaiškinimas, 2013-02-16 V. G. patvirtinimas, 2011-03-08 paskolos sutartis tarp A. Š. ir S. B., 2011-05-07 paskolos sutartis tarp A. Š. ir L. M., 2011-05-20 paskolos sutartis tarp A. Š. ir Ž. O., 2011-10-29 paskolos sutartis tarp A. Š. ir A. K., 2011-01-12 paprastasis neprotestuotinas vekselis surašytas tarp A. Š. ir M. S., 2011-04-02 paprastasis vekselis surašytas tarp A. Š. ir N. L.) nepasisakys, sutikdama su Inspekcijos motyvacija, kad A. Š. pervedinėjo į Ž. O. banko sąskaitą turėtas teisės aktų nustatyta tvarka neapmokestintas lėšas.

Pareiškėjas skunde, bei jo atstovė Komisijos posėdžio metu, laikėsi nuomonės, kad mokesčių administratorius taiko padidintas vartojimo išlaidas, kuriomis siekiama sukelti didesnę mokestinę naštą, siekiant nustatyti vartojimo išlaidas būtina nustatyti visas aplinkybes, kurios susijusios su asmens (šeimos) aplinka, todėl neteisingai apskaičiavo Pareiškėjo šeimos vartojimo išlaidas, Pareiškėjo šeima neturi nekilnojamojo turto ir nepatiria tokio pobūdžio išlaidų; taip pat turėjo būti atsižvelgta į tai, kad 2007 m. Pareiškėjo šeimai finansiškai padėjo Pareiškėjo sutuoktinės tėvas J. G. .

Komisija pažymi, kad statistinės vartojimo išlaidos susideda iš, pvz. piniginių ir natūrinių išlaidų maisto ir nealkoholiniams gėrimams, aprangai ir avalynei, būstui, vandeniui, elektrai, dujoms ir kitam kurui, būsto apstatymui, namų ūkio įrangai ir kasdieninei namų priežiūrai, sveikatai, transportui, ryšiams, poilsiui ir kultūrai, švietimui, alkoholiniams gėrimams ir tabakui ir kitoms prekėms ir paslaugoms, t. y. ne tik iš išlaidų, susijusių su nekilnojamojo turto išlaidymu. Kita vertus, iš V. O. 2011-08-31 paaiškinimo

matyti, kad bute adresu, (duomenys neskelbtini), gyvena Pareiškėjas su šeima, o nuomos sutartis nesudaryta, nes leista jam gyventi, kad „sumokėtų mokesčius“. Taigi, darytina išvada, kad pastarasis paaiškinimas patvirtina mokesčių administratoriaus poziciją, jog Pareiškėjas patyrė išlaidas buto komunaliniams mokesčiams. Be to, Pareiškėjui mokestinio ginčo metu nepateikus konkrečių 2006-2011 metų laikotarpiu patirtų vartojimo išlaidų (tame tarpe ir būsto išlaikymui) dydžio, nėra pagrindo perskaičiuoti mokesčių administratoriaus, vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento skelbiama informacija apie vidutinės vartojimo išlaidas vienam namų ūkio nariui per mėnesį, nustatyto Pareiškėjo šeimos vartojimo išlaidų dydžio.

Taip pat pažymėtina, kad iš byloje esančių Šiaulių AVMI pranešimų apie atliekamą mokestinį patikrinimą ir mokestinio tyrimo nurodymų Pareiškėjui bei jo sutuoktinei datų ir turinio matyti, kad AVMI Pareiškėjo buvo prašoma pateikti paaiškinimus apie turto įsigijimo ir (ar) pajamų gavimo šaltinius ir juos pagrįsti bei buvo kviečiama atvykti į Tauragės AVMI (pvz., Šiaulių AVMI 2011-01-26 nurodymas Nr. MT-24 (adresu (duomenys neskelbtini)), 2011-01-26 nurodymas Nr. MT-25 (adresu (duomenys neskelbtini)), 2011-02-03 nurodymas Nr. MT-24 (adresu (duomenys neskelbtini)), 2011-09-19 raštas Nr. 35-75, 2011-02-07 nurodymas Nr. MT-25 (adresu (duomenys neskelbtini)), 2011-06-23 pranešimas Nr. (11.6-34)S-12386 (adresu (duomenys neskelbtini)), 2012-06-28 raštas Nr. (42.2)S-12524 (adresu (duomenys neskelbtini)), 2012-12-27 raštas Nr. (42.2)S-22416 (adresu (duomenys neskelbtini)) ir kt.), tačiau, pasak tyrimą atlikusios auditorės, Pareiškėjas neatvyko, telefonu pasakius, kad kreipsis į policiją dėl atvesdinimo, pasiūlė atvykti į Šiaulių AVMI, tačiau vėliau net telefonu neatsiliepdavo; Pareiškėjo sutuoktinei klausimai buvo siunčiami paštu, o ji atsakydavo el.paštu arba tradiciniu paštu. Todėl Pareiškėjo motyvai dėl netinkamo mokesčių administratoriaus bendradarbiavimo yra nepagrįsti, nes pateikta informacija rodo, kad pats Pareiškėjas nebuvo pakankamai aktyvus bendraudamas su mokesčių administratoriumi.

Taip pat pažymėtina tai, kad MAĮ 67 str. 2 dalyje įtvirtinta mokėtojo pareiga paneigti mokesčių administratoriaus nustatytas aplinkybes. LVAT aiškindamas šią mokėtojo pareigą, akcentuoja, kad „kai mokesčių administratorius yra surinkęs atitinkamus faktinius duomenis ir jais grindžia apskaičiuotus papildomus mokesčius bei su jais susijusias sumas, mokesčių mokėtojui apsiginti galimybė atsiranda, kai jis savo ruožtu teikia kitokius faktinius duomenis, suponuojančius priešingą nei mokesčių administratoriaus padarytą išvadą. Apsiribojimas vien teiginiais, atsikirtimais, nepagrįstais jokiais įrodymais, negali nulemti sprendimo, priimtino mokesčių mokėtojo naudai“ (LVAT 2010-11-08 nutartis adm. byloje Nr. 556-1527/2010, tokios pat pozicijos dėl įrodinėjimo pareigos LVAT laikėsi ir 2010-10-25 nutartyje adm. byloje Nr. A-438-1147/2010, 2011-01-03 nutartyje adm. byloje Nr. 556-1632/2010, 2011-12-22 nutartyje adm. byloje Nr. A-575-912). Pareiškėjas kartu su skundu faktinių duomenų, ar objektyvių įrodymų, kurie paneigtų mokesčių administratoriaus nustatytas aplinkybes, kaip reikalauja MAĮ 67 str. 2 dalis, nepateikė, o nagrinėjant šį mokestinį ginčą, mokesčių administratoriaus buvo visapusiškai ištirtos ir įvertintos ginčui reikšmingos aplinkybės, ir pagrindai buvo patvirtinti nurodymai Pareiškėjui sumokėti mokesčių administratoriaus apskaičiuotas mokesčių sumas, todėl Pareiškėjo skundas atmestinas, Inspekcijos sprendimas tvirtintinas.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalimi, n u s p r e n d ž i a:

Patvirtinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2014-05-30 sprendimą Nr. 68-103.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos sprendimu dėl mokestinio ginčo, turi teisę šį sprendimą apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius). Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos. Mokesčių administravimo įstatymo 164 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad dokumentų, siunčiamų registruotu laišku, įteikimo mokesčių mokėtojui diena laikoma penkta darbo diena, einanti po mokesčių administratoriaus siunčiamos korespondencijos perdavimo paštui dienos.

Komisijos nariai

Laura Milašiūtė

Rasa Stravinskaitė

Edita Veršeliene